בע"ה

גליון כ"א | ג'-י' תמוז

לְשִׂיחַ

עַל דַּלְתֵי יוֹם יוֹם

שִׁעוּרֵי הַשָּׁבוּעַ – נ"ך וּמִשְׁנָיוֹת

כְּתַקָּנַת מוֹרֵנוּ וְרַבֵּינוּ הָרַב יִצְחָק גִּינְזְבּוּרְג שְׁלִיטָ"א

שָׁבוּעַ פָּרָשַׁת חֻקַּת תשפ"ה

נ"ך: מלכים־א פרקים י"א-י"ז

משנה: מסכת מכות פרק א'

מאמר שבועי: התקשרות לאחר ג' תמוז

הקדמת המערכת

"אַשְׁרֵי אָדָם שֹׁמֵעַ לִי לִשְׁקֹד עַל דַּלְתֹתַי יוֹם יוֹם לִשְׁמֹר מְזוּזוֹת פִּתָחָי" (משלי ח, לד).

שבוע טוב ומבורך לכל אנ"ש והתמימים שיחיו, השוקדים על דלתות התורה הקדושה ורבינו שליט"א יום יום!

השבוע שבוע של תהפוכות רבות בעם ישראל - פיצול הממלכות וקשר מורכב לה' מצד שתי הממלכות, המשתנה מפעם לפעם...

השבוע נלמד את פרקים י"א-י"ז בספר מלכים א', העוסקים בעיקר בפיצול שתי הממלכות ובהווצרות אופיה האישי של כל ממלכה: מתחילים מצרות קלות ואז קשות במלכות שלמה המלך; נבואה על פילוג המלוכה; לאחר מות שלמה - פילוג קשה וכואב; נמשיך בצרות גדולות במלכות ירבעם ובהמשך גם ביהודה בשל העזיבה את דרך ה'; ונסיים את השבוע בתחילת קשרם של אחאב ואליהו, גזירת עצירת הגשמים, בריחת אליהו וההרפתקאות שעברו עליו כתוצאה מכך.

במשנה מתחילים השבוע את מסכת מכות, בפרק א' - "כיצד העדים נעשים זוממים".

בתור "המאמר השבועי" (ששב מהפסקה קצרה) לומדים השבוע - כהמשך לג' תמוז שחל ביום ראשון - לגבי שינוי אופי העבודה בהתקשרות לרבי החל מג' תמוז, ובפרט לגבי חמש המדרגות בהתקשרות - קטע קצר מתוך המאמר העמוק שבספר "מלך ביפיו".

בברכת למוד פורה ושבוע טוב ומבורך,

המערכת.

לקבלת העלון מדי שבוע באימייל, לתרומות, הערות והארות – פנו אל ozby208770@gmail.com.

***

טבלת הלְמוד - חדש תמוז תשפ"ה

מלכים א' ה' - סהה שלישי

ראשון	שני	שלישי	רביעי	חמישי	ששי	שבת־קדש
כ"ו סיון **יום הרפואה!** מלכים־א ד'	כ"ז סיון מלכים־א ה'	כ"ח סיון מלכים־א ו'	כ"ט סיון מלכים־א ז'	**ל' סיון** ראש־חדש מלכים־א ח'	**א' תמוז** ראש־חדש מלכים־א ט'	**ב' תמוז** קרח מלכים־א י' סנהדרין פי"א
ג' תמוז שֵׁמֶשׁ בְּגִבְעוֹן דּוֹם מלכים־א י"א	**ד' תמוז** מלכים־א י"ב	**ה' תמוז** מלכים־א י"ג	**ו' תמוז** מלכים־א י"ד	**ז' תמוז** מלכים־א ט"ו	**ח' תמוז** מלכים־א ט"ז	**ט' תמוז** חקת מלכים־א י"ז מכות פ"א
י' תמוז מלכים־א י"ח	**י"א תמוז** מלכים־א י"ט	**י"ב תמוז** מלכים־א כ'	**י"ג תמוז** מלכים־א כ"א	**י"ד תמוז** מלכים־א כ"ב	**ט"ו תמוז** הילולת האר החיים מלכים־ב א'	**ט"ז תמוז** בלק מלכים־ב ב' מכות פ"ב
י"ז תמוז מלכים־ב ג'	**ח"י תמוז** מלכים־ב ד'	**י"ט תמוז** מלכים־ב ה'	**כ' תמוז** מלכים־ב ו'	**כ"א תמוז** מלכים־ב ז'	**כ"ב תמוז** מלכים־ב ח'	**כ"ג תמוז** פנחס מלכים־ב ט' מכות פ"ג

נ"ך יומי - יום ראשון, ג' תמוז

"שָׁמֶשׁ בְּגִבְעוֹן דּוֹם וְיָרֵחַ בְּעֵמֶק אַיָּלוֹן"

|| יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד!!! ||

מלכים־א פרק י"א

(א) וְהַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה אָהַב נָשִׁים נָכְרִיּוֹת רַבּוֹת וְאֶת בַּת פַּרְעֹה מוֹאֲבִיּוֹת עַמֳּנִיּוֹת אֲדֹמִיֹּת צִדְנִיֹּת חִתִּיֹּת:

ואת בת פרעה. אף היא מן הנכריות, אלא שהיתה חביבה עליו מכולם, מנאה לעצמה, וכן (שמואל ב ב ל): ויפקדו מעבדי דוד תשעה עשר איש ועשהאל:

(ב) מִן הַגּוֹיִם אֲשֶׁר אָמַר יְהוָה אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֹא תָבֹאוּ בָהֶם וְהֵם לֹא יָבֹאוּ בָכֶם אָכֵן יַטּוּ אֶת לְבַבְכֶם אַחֲרֵי אֱלֹהֵיהֶם בָּהֶם דָּבַק שְׁלֹמֹה לְאַהֲבָה: (ג) וַיְהִי לוֹ נָשִׁים שָׂרוֹת שְׁבַע מֵאוֹת וּפִלַגְשִׁים שְׁלֹשׁ מֵאוֹת וַיַּטּוּ נָשָׁיו אֶת לִבּוֹ: (ד) וַיְהִי לְעֵת זִקְנַת שְׁלֹמֹה נָשָׁיו הִטּוּ אֶת לְבָבוֹ אַחֲרֵי אֱלֹהִים אֲחֵרִים וְלֹא הָיָה לְבָבוֹ שָׁלֵם עִם יְהוָה אֱלֹהָיו כִּלְבַב דָּוִיד אָבִיו: (ה) וַיֵּלֶךְ שְׁלֹמֹה אַחֲרֵי עַשְׁתֹּרֶת אֱלֹהֵי צִדֹנִים וְאַחֲרֵי מִלְכֹּם שִׁקֻּץ עַמֹּנִים: (ו) וַיַּעַשׂ שְׁלֹמֹה הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה וְלֹא מִלֵּא אַחֲרֵי יְהוָה כְּדָוִד אָבִיו: (ס) (ז) אָז יִבְנֶה שְׁלֹמֹה בָּמָה לִכְמוֹשׁ שִׁקֻּץ מוֹאָב בָּהָר אֲשֶׁר עַל פְּנֵי יְרוּשָׁלִָם וּלְמֹלֶךְ שִׁקֻּץ בְּנֵי עַמּוֹן:

אז יבנה שלמה במה. רבותינו (שבת נו ב): אמרו מתוך שלא מיחה בנשיו, נקראת על שמו: **בהר אשר על פני ירושלים.** הר הזיתים:

(ח) וְכֵן עָשָׂה לְכָל נָשָׁיו הַנָּכְרִיּוֹת מַקְטִירוֹת וּמְזַבְּחוֹת לֵאלֹהֵיהֶן: (ט) וַיִּתְאַנַּף יְהוָה בִּשְׁלֹמֹה כִּי נָטָה לְבָבוֹ מֵעִם יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל הַנִּרְאָה אֵלָיו פַּעֲמָיִם: (י) וְצִוָּה אֵלָיו עַל הַדָּבָר הַזֶּה לְבִלְתִּי לֶכֶת אַחֲרֵי אֱלֹהִים אֲחֵרִים וְלֹא שָׁמַר אֵת אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה: (פ) (יא) וַיֹּאמֶר יְהוָה לִשְׁלֹמֹה יַעַן אֲשֶׁר הָיְתָה זֹּאת עִמָּךְ וְלֹא שָׁמַרְתָּ בְּרִיתִי וְחֻקֹּתַי אֲשֶׁר צִוִּיתִי עָלֶיךָ קָרֹעַ אֶקְרַע אֶת הַמַּמְלָכָה מֵעָלֶיךָ וּנְתַתִּיהָ לְעַבְדֶּךָ:

אשר היתה זאת עמך. אשר ידעת שאתה עובר על מצותי:

(יב) אַךְ בְּיָמֶיךָ לֹא אֶעֱשֶׂנָּה לְמַעַן דָּוִד אָבִיךָ מִיַּד בִּנְךָ אֶקְרָעֶנָּה: (יג) רַק אֶת כָּל הַמַּמְלָכָה לֹא אֶקְרָע שֵׁבֶט אֶחָד אֶתֵּן לִבְנֶךָ לְמַעַן דָּוִד עַבְדִּי וּלְמַעַן יְרוּשָׁלִַם אֲשֶׁר בָּחָרְתִּי: (יד) וַיָּקֶם יְהוָה שָׂטָן לִשְׁלֹמֹה אֶת הֲדַד הָאֲדֹמִי מִזֶּרַע הַמֶּלֶךְ הוּא בֶּאֱדוֹם: (טו) וַיְהִי בִּהְיוֹת דָּוִד אֶת אֱדוֹם בַּעֲלוֹת יוֹאָב שַׂר הַצָּבָא לְקַבֵּר אֶת הַחֲלָלִים וַיַּךְ כָּל זָכָר בֶּאֱדוֹם:

ויהי בהיות דוד את אדום. אז ויברח הדד מפני דוד ויואב: **לקבר את החללים.** שקברו להרוגים של אדום, הוא שנאמר שם בספר שמואל (ב ח יג): ויעש דוד שם בשובו מהכות את אדום, שהיו הכל מקלסין אותו, איש חסיד שקובר את הרוגיו, וכן הוא אומר במלחמות גוג ומגוג (יחזקאל לט יג): וקברו כל עם הארץ והיה להם לשם. ויונתן תרגם לקבר את החללים: לחלצא ית קטיליא, לקחת את חליצתם:

(טז) כִּי שֵׁשֶׁת חֳדָשִׁים יֵשֵׁב שָׁם יוֹאָב וְכָל יִשְׂרָאֵל עַד הִכְרִית כָּל זָכָר בֶּאֱדוֹם:
(יז) וַיִּבְרַח אֲדַד הוּא וַאֲנָשִׁים אֲדֹמִיִּים מֵעַבְדֵי אָבִיו אִתּוֹ לָבוֹא מִצְרָיִם וַהֲדַד נַעַר קָטָן:
(יח) וַיָּקֻמוּ מִמִּדְיָן וַיָּבֹאוּ פָּארָן וַיִּקְחוּ אֲנָשִׁים עִמָּם מִפָּארָן וַיָּבֹאוּ מִצְרַיִם אֶל פַּרְעֹה מֶלֶךְ מִצְרַיִם וַיִּתֶּן לוֹ בַּיִת וְלֶחֶם אָמַר לוֹ וְאֶרֶץ נָתַן לוֹ:

ולחם אמר לו. אמר למשרתיו, כך וכך לחם תנו לו ליום:

(יט) וַיִּמְצָא הֲדַד חֵן בְּעֵינֵי פַרְעֹה מְאֹד וַיִּתֶּן לוֹ אִשָּׁה אֶת אֲחוֹת אִשְׁתּוֹ אֲחוֹת תַּחְפְּנֵיס הַגְּבִירָה:

הגבירה. המלכה:

(כ) וַתֵּלֶד לוֹ אֲחוֹת תַּחְפְּנֵיס אֶת גְּנֻבַת בְּנוֹ וַתִּגְמְלֵהוּ תַחְפְּנֵס בְּתוֹךְ בֵּית פַּרְעֹה וַיְהִי גְנֻבַת בֵּית פַּרְעֹה בְּתוֹךְ בְּנֵי פַרְעֹה: (כא) וַהֲדַד שָׁמַע בְּמִצְרַיִם כִּי שָׁכַב דָּוִד עִם אֲבֹתָיו וְכִי מֵת יוֹאָב שַׂר הַצָּבָא וַיֹּאמֶר הֲדַד אֶל פַּרְעֹה שַׁלְּחֵנִי וְאֵלֵךְ אֶל אַרְצִי:

כי שכב דוד. דוד שמת מיתת עצמו, נאמרה בו שכיבה, יואב שנהרג, נאמרה בו מיתה. דבר אחר: דוד שהניח בן הגון ממלא מקומו, נאמר בו שכיבה, יואב שלא הניח בן הגון ממלא מקומו, לא נאמרה בו שכיבה, כי אם מיתה (בבא בתרא קטז א):

(כב) וַיֹּאמֶר לוֹ פַּרְעֹה כִּי מָה אַתָּה חָסֵר עִמִּי וְהִנְּךָ מְבַקֵּשׁ לָלֶכֶת אֶל אַרְצֶךָ וַיֹּאמֶר | לֹא כִּי שַׁלֵּחַ תְּשַׁלְּחֵנִי: (כג) וַיָּקֶם אֱלֹהִים לוֹ שָׂטָן אֶת רְזוֹן בֶּן אֶלְיָדָע אֲשֶׁר בָּרַח מֵאֶת הֲדַדְעֶזֶר מֶלֶךְ צוֹבָה אֲדֹנָיו:

ויקם אלהים לו שטן. לשלמה, וזה הוא שאמר נתן הנביא לדוד (שמואל ב ז יד): אשר בהעוותו והוכחתיו בשבט אנשים:

(כד) וַיִּקְבֹּץ עָלָיו אֲנָשִׁים וַיְהִי שַׂר גְּדוּד בַּהֲרֹג דָּוִד אֹתָם וַיֵּלְכוּ דַמֶּשֶׂק וַיֵּשְׁבוּ בָהּ וַיִּמְלְכוּ בְּדַמָּשֶׂק: (כה) וַיְהִי שָׂטָן לְיִשְׂרָאֵל כָּל יְמֵי שְׁלֹמֹה וְאֶת הָרָעָה אֲשֶׁר הַהֲדַד וַיָּקָץ בִּישְׂרָאֵל וַיִּמְלֹךְ עַל אֲרָם: (פ)

ואת הרעה אשר הדד. עם הרעה שעל ידי הדד, היתה גם זו של רזון:

(כו) וְיָרָבְעָם בֶּן נְבָט אֶפְרָתִי מִן הַצְּרֵדָה וְשֵׁם אִמּוֹ צְרוּעָה אִשָּׁה אַלְמָנָה עֶבֶד לִשְׁלֹמֹה וַיָּרֶם יָד בַּמֶּלֶךְ:

וירם יד במלך. הוכיחו ברבים:

(כז) וְזֶה הַדָּבָר אֲשֶׁר הֵרִים יָד בַּמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה בָּנָה אֶת הַמִּלּוֹא סָגַר אֶת פֶּרֶץ עִיר דָּוִד אָבִיו:

וזה הדבר. אשר הוכיחו עליו: **שלמה בנה את המלוא.** ובבנין זה סגר את פרץ העיר דוד, שהיה הפרץ אחורי המלוא, אמר לו: אביך פרץ פרצות בחומה ליכנס בו עולי רגלים, ואתה גדרת אותה, לעשות אנגריא לבת פרעה, להושיב שם עבדיה ומשרתיה (סנהדרין קא ב):

(כח) וְהָאִישׁ יָרָבְעָם גִּבּוֹר חָיִל וַיַּרְא שְׁלֹמֹה אֶת הַנַּעַר כִּי עֹשֶׂה מְלָאכָה הוּא וַיַּפְקֵד אֹתוֹ לְכָל סֵבֶל בֵּית יוֹסֵף: (ס)

וירא שלמה את הנער. קודם לכן: **כי עושה מלאכה הוא.** מהיר במלאכתו וזריז: **לכל סבל בית יוסף.** (תרגום:) לכל מסקי מיסין דבית יוסף, מנשה ואפרים, לפי שמשבט אפרים היה:

(כט) וַיְהִי֙ בָּעֵ֣ת הַהִ֔יא וְיָרָבְעָ֖ם יָצָ֣א מִירוּשָׁלִָ֑ם וַיִּמְצָ֣א אֹתֹ֗ו אֲחִיָּ֤ה הַשִּׁילֹנִי֙ הַנָּבִ֣יא בַּדֶּ֔רֶךְ וְהֽוּא מִתְכַּסֶּ֥ה בְשַׂלְמָ֖ה חֲדָשָׁ֑ה וּשְׁנֵיהֶ֥ם לְבַדָּ֖ם בַּשָּׂדֶֽה: (ל) וַיִּתְפֹּ֣שׂ אֲחִיָּ֗ה בַּשַּׂלְמָה֙ הַחֲדָשָׁ֔ה אֲשֶׁ֖ר עָלָ֑יו וַיִּקְרָעֵ֕הָ שְׁנֵ֥ים עָשָׂ֖ר קְרָעִֽים: (לא) וַיֹּ֣אמֶר לְיָרָבְעָ֗ם קַ֚ח לְךָ֣ עֲשָׂרָ֔ה קְרָעִ֖ים כִּ֣י כֹ֤ה אָמַר֙ יְהוָ֣ה אֱלֹהֵ֣י יִשְׂרָאֵ֔ל הִנְנִ֥י קֹרֵ֛עַ אֶת הַמַּמְלָכָ֖ה מַיַּ֣ד שְׁלֹמֹ֑ה וְנָתַתִּ֥י לְךָ֖ אֵ֥ת עֲשָׂרָ֖ה הַשְּׁבָטִֽים: (לב) וְהַשֵּׁ֣בֶט הָאֶחָ֣ד יִֽהְיֶה־ לֹּ֗ו לְמַ֙עַן֙ | עַבְדִּ֣י דָוִ֔ד וּלְמַ֙עַן֙ יְרוּשָׁלִַ֔ם הָעִ֕יר אֲשֶׁ֥ר בָּחַ֖רְתִּי בָּ֑הּ מִכֹּ֖ל שִׁבְטֵ֥י יִשְׂרָאֵֽל: (לג) יַ֗עַן | אֲשֶׁ֤ר עֲזָבֻ֙נִי֙ וַיִּשְׁתַּחֲו֣וּ לְעַשְׁתֹּ֔רֶת אֱלֹהֵ֖י צִדְנִ֑ים לִכְמֹושׁ֙ אֱלֹהֵ֣י מֹואָ֔ב וּלְמִלְכֹּ֖ם אֱלֹהֵ֣י בְנֵי־ עַמֹּ֑ון וְלֹא־ הָלְכ֤וּ בִדְרָכַי֙ לַעֲשׂ֣וֹת הַיָּשָׁ֔ר בְּעֵינַ֖י וְחֻקֹּתַ֣י וּמִשְׁפָּטַ֑י כְּדָוִ֥ד אָבִֽיו: (לד) וְלֹֽא־ אֶקַּ֣ח אֶת כָּל הַמַּמְלָכָה֮ מִיָּדֹו֒ כִּי | נָשִׂ֣יא אֲשִׁתֶּ֔נּוּ כֹּ֖ל יְמֵ֣י חַיָּ֑יו לְמַ֙עַן֙ דָּוִ֣ד עַבְדִּ֔י אֲשֶׁ֥ר בָּחַ֖רְתִּי אֹתֹ֑ו אֲשֶׁ֥ר שָׁמַ֖ר מִצְוֹתַ֥י וְחֻקֹּתָֽי: (לה) וְלָקַחְתִּי֙ הַמְּלוּכָ֔ה מִיַּ֖ד בְּנֹ֑ו וּנְתַתִּ֥יהָ לְךָ֖ אֵ֥ת עֲשֶׂ֥רֶת הַשְּׁבָטִֽים: (לו) וְלִבְנֹ֞ו אֶתֵּ֣ן שֵׁ֗בֶט אֶחָד֙ לְמַ֣עַן֩ הֱיֹ֨ות נִ֜יר לְדָוִ֤יד עַבְדִּי֙ כָּל הַיָּמִ֔ים | לְפָנַ֖י בִּירוּשָׁלַ֑ם הָעִ֕יר אֲשֶׁ֥ר בָּחַ֖רְתִּי לִי֙ לָשׂ֣וּם שְׁמִ֔י שָֽׁם:

ניר. ממשלה, ו'ניר' לשון 'עול':

(לז) וְאֹתְךָ֣ אֶקַּ֔ח וּמָלַכְתָּ֖ בְּכֹ֣ל אֲשֶׁ֣ר תְּאַוֶּ֣ה נַפְשֶׁ֑ךָ וְהָיִ֖יתָ מֶ֥לֶךְ עַל יִשְׂרָאֵֽל: (לח) וְהָיָ֗ה אִם תִּשְׁמַ֤ע֙ אֶת כָּל אֲשֶׁ֣ר אֲצַוֶּ֔ךָּ וְהָלַכְתָּ֖ בִּדְרָכַ֑י וְעָשִׂ֤יתָ הַיָּשָׁר֙ בְּעֵינַ֔י לִשְׁמֹ֕ור חֻקֹּתַ֖י וּמִצְוֹתַ֑י כַּאֲשֶׁ֤ר עָשָׂה֙ דָּוִ֣ד עַבְדִּ֔י וְהָיִ֥יתִי עִמָּ֖ךְ וּבָנִ֣יתִי לְךָ֣ בַ֔יִת נֶאֱמָ֖ן כַּאֲשֶׁ֣ר בָּנִ֔יתִי לְדָוִ֑ד וְנָתַתִּ֥י לְךָ֖ אֶת יִשְׂרָאֵֽל: (לט) וְאַעֲנֶ֥ה אֶת־ זֶ֖רַע דָּוִ֑ד לְמַ֙עַן֙ זֹ֣את אַ֔ךְ לֹ֖א כָּל הַיָּמִֽים: **(ס)**

אך לא כל הימים. כי לימות המשיח תשוב המלוכה אליו. ובסדר עולם מצאתי: ואענה את זרע דוד למען זאת, כנגד שלשים ושש שנה שנתחתן שלמה את בת פרעה, שנשאה בשנה הרביעית למלכו, וכנגדו נגזרה גזירה על מלכות בית דוד ליחלק, וראויה היתה המלוכה לחזור בימי אסא בשנת שש עשרה למלכו, אלא שקלקל לשלוח שוחד למלך ארם, ולא סמך על הקב"ה, והוא שנאמר בדברי הימים (ב טז א): בשנת שלשים ושש למלכות אסא, בנה בעשא את הרמה, ואי אפשר, שהרי אסא קבר את בעשא בשנת עשרים ושש למלכותו, אלא שש עשרה שנה שלו, הוא קורא שלשים ושש, שהן סוף שלשים ושש לחלוקת המלכות, והגיד הכתוב שבאותה שנה קלקל אסא, אך לא כל הימים, אלא שלושים ושש שנה:

(מ) וַיְבַקֵּ֥שׁ שְׁלֹמֹ֖ה לְהָמִ֣ית אֶת יָרָבְעָ֑ם וַיָּ֣קָם יָרָבְעָ֗ם וַיִּבְרַ֙ח֙ מִצְרַ֔יְמָה אֶל שִׁישַׁ֖ק מֶ֣לֶךְ מִצְרַ֑יִם וַיְהִי֙ בְּמִצְרַ֔יִם עַד מֹ֖ות שְׁלֹמֹֽה: (מא) וְיֶתֶר֙ דִּבְרֵ֣י שְׁלֹמֹ֔ה וְכָל אֲשֶׁ֥ר עָשָׂ֖ה וְחָכְמָתֹ֑ו הֲלֹוא־ הֵ֣ם כְּתֻבִ֗ים עַל סֵ֚פֶר דִּבְרֵ֣י שְׁלֹמֹ֔ה: (מב) וְהַיָּמִ֗ים אֲשֶׁ֤ר מָלַךְ֙ שְׁלֹמֹ֔ה בִּירוּשָׁלַ֖ם עַל כָּל יִשְׂרָאֵ֑ל אַרְבָּעִ֖ים שָׁנָֽה: (מג) וַיִּשְׁכַּ֤ב שְׁלֹמֹה֙ עִם אֲבֹתָ֔יו וַיִּקָּבֵ֖ר בְּעִ֣יר דָּוִ֣ד אָבִ֑יו וַיִּמְלֹ֥ךְ רְחַבְעָ֖ם בְּנֹ֥ו תַּחְתָּֽיו: **(ס)**

נ"ך יומי - יום שני, ד' תמוז

מלכים־א פרק י"ב

(א) וַיֵּלֶךְ רְחַבְעָם שְׁכֶם כִּי שְׁכֶם בָּא כָל יִשְׂרָאֵל לְהַמְלִיךְ אֹתוֹ: (ב) וַיְהִי כִּשְׁמֹעַ | יָרָבְעָם
בֶּן נְבָט וְהוּא עוֹדֶנּוּ בְּמִצְרַיִם אֲשֶׁר בָּרַח מִפְּנֵי הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה וַיֵּשֶׁב יָרָבְעָם בְּמִצְרָיִם:
(ג) וַיִּשְׁלְחוּ וַיִּקְרְאוּ לוֹ (ויבאו) וַיָּבֹא יָרָבְעָם וְכָל קְהַל יִשְׂרָאֵל וַיְדַבְּרוּ אֶל רְחַבְעָם לֵאמֹר:
(ד) אָבִיךָ הִקְשָׁה אֶת עֻלֵּנוּ וְאַתָּה עַתָּה הָקֵל מֵעֲבֹדַת אָבִיךָ הַקָּשָׁה וּמֵעֻלּוֹ הַכָּבֵד אֲשֶׁר
נָתַן עָלֵינוּ וְנַעַבְדֶךָּ: (ה) וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם לְכוּ עַד שְׁלֹשֶׁה יָמִים וְשׁוּבוּ אֵלָי וַיֵּלְכוּ הָעָם:
(ו) וַיִּוָּעַץ הַמֶּלֶךְ רְחַבְעָם אֶת הַזְּקֵנִים אֲשֶׁר הָיוּ עֹמְדִים אֶת פְּנֵי שְׁלֹמֹה אָבִיו בְּהִיתֹתוֹ חַי
לֵאמֹר אֵיךְ אַתֶּם נוֹעָצִים לְהָשִׁיב אֶת הָעָם הַזֶּה דָּבָר: (ז) (וידבר) וַיְדַבְּרוּ אֵלָיו לֵאמֹר
אִם הַיּוֹם תִּהְיֶה עֶבֶד לָעָם הַזֶּה וַעֲבַדְתָּם וַעֲנִיתָם וְדִבַּרְתָּ אֲלֵיהֶם דְּבָרִים טוֹבִים וְהָיוּ לְךָ
עֲבָדִים כָּל הַיָּמִים: (ח) וַיַּעֲזֹב אֶת עֲצַת הַזְּקֵנִים אֲשֶׁר יְעָצֻהוּ וַיִּוָּעַץ אֶת הַיְלָדִים אֲשֶׁר
גָּדְלוּ אִתּוֹ אֲשֶׁר הָעֹמְדִים לְפָנָיו: (ט) וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם מָה אַתֶּם נוֹעָצִים וְנָשִׁיב דָּבָר אֶת
הָעָם הַזֶּה אֲשֶׁר דִּבְּרוּ אֵלַי לֵאמֹר הָקֵל מִן הָעֹל אֲשֶׁר נָתַן אָבִיךָ עָלֵינוּ: (י) וַיְדַבְּרוּ אֵלָיו
הַיְלָדִים אֲשֶׁר גָּדְלוּ אִתּוֹ לֵאמֹר כֹּה תֹאמַר לָעָם הַזֶּה אֲשֶׁר דִּבְּרוּ אֵלֶיךָ לֵאמֹר אָבִיךָ
הִכְבִּיד אֶת עֻלֵּנוּ וְאַתָּה הָקֶל מֵעָלֵינוּ כֹּה תְדַבֶּר אֲלֵיהֶם קָטָנִי עָבָה מִמָּתְנֵי אָבִי:

קטני עבה. אצבע קטנה שלי:

(יא) וְעַתָּה אָבִי הֶעְמִים עֲלֵיכֶם עֹל כָּבֵד וַאֲנִי אוֹסִיף עַל עֻלְּכֶם אָבִי יִסַּר אֶתְכֶם בַּשּׁוֹטִים
וַאֲנִי אֲיַסֵּר אֶתְכֶם בָּעַקְרַבִּים:

עקרבים. אשגלנטי"ר בלע"ז, שעוקצין כעקרב:

(יב) (ויבו) וַיָּבֹוא יָרָבְעָם וְכָל הָעָם אֶל רְחַבְעָם בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר הַמֶּלֶךְ לֵאמֹר
שׁוּבוּ אֵלַי בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי: (יג) וַיַּעַן הַמֶּלֶךְ אֶת הָעָם קָשָׁה וַיַּעֲזֹב אֶת עֲצַת הַזְּקֵנִים אֲשֶׁר
יְעָצֻהוּ: (יד) וַיְדַבֵּר אֲלֵיהֶם כַּעֲצַת הַיְלָדִים לֵאמֹר אָבִי הִכְבִּיד אֶת עֻלְּכֶם וַאֲנִי אוֹסִיף עַל
עֻלְּכֶם אָבִי יִסַּר אֶתְכֶם בַּשּׁוֹטִים וַאֲנִי אֲיַסֵּר אֶתְכֶם בָּעַקְרַבִּים: (טו) וְלֹא שָׁמַע הַמֶּלֶךְ אֶל
הָעָם כִּי הָיְתָה סִבָּה מֵעִם הוי' לְמַעַן הָקִים אֶת דְּבָרוֹ אֲשֶׁר דִּבֶּר הוי' בְּיַד אֲחִיָּה הַשִּׁילֹנִי
אֶל יָרָבְעָם בֶּן נְבָט: (טז) וַיַּרְא כָּל יִשְׂרָאֵל כִּי לֹא שָׁמַע הַמֶּלֶךְ אֲלֵיהֶם וַיָּשִׁבוּ הָעָם אֶת
הַמֶּלֶךְ דָּבָר | לֵאמֹר מַה לָּנוּ חֵלֶק בְּדָוִד וְלֹא נַחֲלָה בְּבֶן יִשַׁי לְאָהָלֶיךָ יִשְׂרָאֵל עַתָּה רְאֵה
בֵיתְךָ דָּוִד וַיֵּלֶךְ יִשְׂרָאֵל לְאָהָלָיו:

ראה ביתך. בית המקדש שבנית, לך לבדך יהיה:

(יז) וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל הַיֹּשְׁבִים בְּעָרֵי יְהוּדָה וַיִּמְלֹךְ עֲלֵיהֶם רְחַבְעָם: (פ) (יח) וַיִּשְׁלַח הַמֶּלֶךְ
רְחַבְעָם אֶת אֲדֹרָם אֲשֶׁר עַל הַמַּס וַיִּרְגְּמוּ כָל יִשְׂרָאֵל בּוֹ אֶבֶן וַיָּמֹת וְהַמֶּלֶךְ רְחַבְעָם
הִתְאַמֵּץ לַעֲלוֹת בַּמֶּרְכָּבָה לָנוּס יְרוּשָׁלָם:

אדורם. הוא אדונירם:

(יט) וַיִּפְשְׁעוּ יִשְׂרָאֵל בְּבֵית דָּוִד עַד הַיּוֹם הַזֶּה: (ס) (כ) וַיְהִי כִּשְׁמֹעַ כָּל יִשְׂרָאֵל כִּי שָׁב יָרָבְעָם וַיִּשְׁלְחוּ וַיִּקְרְאוּ אֹתוֹ אֶל הָעֵדָה וַיַּמְלִיכוּ אֹתוֹ עַל כָּל יִשְׂרָאֵל לֹא הָיָה אַחֲרֵי בֵית דָּוִד זוֹלָתִי שֵׁבֶט יְהוּדָה לְבַדּוֹ: (כא) (ויבאו) וַיָּבֹא רְחַבְעָם יְרוּשָׁלַ͏ִם וַיַּקְהֵל אֶת כָּל בֵּית יְהוּדָה וְאֶת שֵׁבֶט בִּנְיָמִן מֵאָה וּשְׁמֹנִים אֶלֶף בָּחוּר עֹשֵׂה מִלְחָמָה לְהִלָּחֵם עִם בֵּית יִשְׂרָאֵל לְהָשִׁיב אֶת הַמְּלוּכָה לִרְחַבְעָם בֶּן שְׁלֹמֹה: (פ)

ואת שבט בנימן. העומדים על הגבול, שיהודה ובנימין היה גבולם סמוך זה לזה:

(כב) וַיְהִי דְּבַר הָאֱלֹהִים אֶל שְׁמַעְיָה אִישׁ הָאֱלֹהִים לֵאמֹר: (כג) אֱמֹר אֶל רְחַבְעָם בֶּן שְׁלֹמֹה מֶלֶךְ יְהוּדָה וְאֶל כָּל בֵּית יְהוּדָה וּבִנְיָמִין וְיֶתֶר הָעָם לֵאמֹר: (כד) כֹּה אָמַר ה֔וי לֹא תַעֲלוּ וְלֹא תִלָּחֲמוּן עִם אֲחֵיכֶם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל שׁוּבוּ אִישׁ לְבֵיתוֹ כִּי מֵאִתִּי נִהְיָה הַדָּבָר הַזֶּה וַיִּשְׁמְעוּ אֶת דְּבַר ה֔וי וַיָּשֻׁבוּ לָלֶכֶת כִּדְבַר הוי: (ס) (כה) וַיִּבֶן יָרָבְעָם אֶת שְׁכֶם בְּהַר אֶפְרַיִם וַיֵּשֶׁב בָּהּ וַיֵּצֵא מִשָּׁם וַיִּבֶן אֶת פְּנוּאֵל: (כו) וַיֹּאמֶר יָרָבְעָם בְּלִבּוֹ עַתָּה תָּשׁוּב הַמַּמְלָכָה לְבֵית דָּוִד: (כז) אִם יַעֲלֶה | הָעָם הַזֶּה לַעֲשׂוֹת זְבָחִים בְּבֵית הוי בִּירוּשָׁלַ͏ִם וְשָׁב לֵב הָעָם הַזֶּה אֶל אֲדֹנֵיהֶם אֶל רְחַבְעָם מֶלֶךְ יְהוּדָה וְהָרְגֻנִי וְשָׁבוּ אֶל רְחַבְעָם מֶלֶךְ יְהוּדָה:

אם יעלה העם הזה וגו'. אין ישיבה בעזרה אלא למלכי בית דוד בלבד, ויהיה הוא יושב ואני עומד, ובמוצאי שביעית בזמן הקהל, יקרא את פרשת המלך, שהוא ראש במדינתו, ואני כשאר העם, נמצאתי בזוי (סנהדרין קא ב):

(כח) וַיִּוָּעֵץ הַמֶּלֶךְ וַיַּעַשׂ שְׁנֵי עֶגְלֵי זָהָב וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם רַב לָכֶם מֵעֲלוֹת יְרוּשָׁלַ͏ִם הִנֵּה אֱלֹהֶיךָ יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר הֶעֱלוּךָ מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם: (כט) וַיָּשֶׂם אֶת הָאֶחָד בְּבֵית אֵל וְאֶת הָאֶחָד נָתַן בְּדָן: (ל) וַיְהִי הַדָּבָר הַזֶּה לְחַטָּאת וַיֵּלְכוּ הָעָם לִפְנֵי הָאֶחָד עַד דָּן:

עד דן. בסוף גבול הארץ:

(לא) וַיַּעַשׂ אֶת בֵּית בָּמוֹת וַיַּעַשׂ כֹּהֲנִים מִקְצוֹת הָעָם אֲשֶׁר לֹא הָיוּ מִבְּנֵי לֵוִי: (לב) וַיַּעַשׂ יָרָבְעָם | חָג בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁמִינִי בַּחֲמִשָּׁה עָשָׂר יוֹם | לַחֹדֶשׁ כֶּחָג | אֲשֶׁר בִּיהוּדָה וַיַּעַל עַל הַמִּזְבֵּחַ כֵּן עָשָׂה בְּבֵית אֵל לְזַבֵּחַ לָעֲגָלִים אֲשֶׁר עָשָׂה וְהֶעֱמִיד בְּבֵית אֵל אֶת כֹּהֲנֵי הַבָּמוֹת אֲשֶׁר עָשָׂה: (לג) וַיַּעַל עַל הַמִּזְבֵּחַ | אֲשֶׁר עָשָׂה בְּבֵית אֵל בַּחֲמִשָּׁה עָשָׂר יוֹם בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁמִינִי בַּחֹדֶשׁ אֲשֶׁר בָּדָא (מלבד) מִלִּבּוֹ וַיַּעַשׂ חָג לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל וַיַּעַל עַל הַמִּזְבֵּחַ לְהַקְטִיר: (פ)

בחודש השמיני. דרש להם הוא חדש האסיף, ובו ראוי החג להיות: **בדא מלבו.** לשון כזב, קונטרובי"ר בלע"ז:

נ"ך יומי - יום שלישי, ה' תמוז
יארצייט ר' שמשון יעקב גינזבורג ע"ה
מלכים־א פרק י"ג

(א) וְהִנֵּה | אִישׁ אֱלֹהִים בָּא מִיהוּדָה בִּדְבַר יְהוָ֔ה אֶל בֵּית אֵ֑ל וְיָרָבְעָם עֹמֵד עַל הַמִּזְבֵּחַ לְהַקְטִֽיר׃

והנה איש אלהים. זה היה עדו:

(ב) וַיִּקְרָ֞א עַל הַמִּזְבֵּ֤חַ בִּדְבַר֙ יְהוָ֔ה וַיֹּ֕אמֶר מִזְבֵּ֖חַ מִזְבֵּ֑חַ כֹּ֤ה אָמַר֙ יְהוָ֔ה הִנֵּה בֵּ֛ן נוֹלָ֥ד לְבֵית דָּוִ֖ד יֹאשִׁיָּ֣הוּ שְׁמ֑וֹ וְזָבַ֞ח עָלֶ֣יךָ | אֶת כֹּהֲנֵ֣י הַבָּמוֹת֮ הַמַּקְטִרִים֒ עָלֶ֣יךָ וְעַצְמ֥וֹת אָדָ֖ם יִשְׂרְפ֥וּ עָלֶֽיךָ׃

מזבח מזבח. שבבית אל ושבדן (מדרש תנחומא תולדות יב): **ועצמות אדם.** של ירבעם זה, אלא שחלק לו כבוד (שם):

(ג) וְנָתַ֣ן בַּיּ֣וֹם הַה֗וּא מוֹפֵת֙ לֵאמֹ֔ר זֶ֗ה הַמּוֹפֵת֙ אֲשֶׁ֣ר דִּבֶּ֔ר יְהוָ֖ה הִנֵּ֣ה הַמִּזְבֵּ֑חַ נִקְרָ֜ע וְנִשְׁפַּ֤ךְ הַדֶּ֙שֶׁן֙ אֲשֶׁ֣ר עָלָ֔יו׃

ונתן ביום ההוא. הנביא מופת לדבריו ביום שנתנבא, זה לכם האות, המזבח נקרע היום מאליו, ונשפך הדשן לארץ:

(ד) וַיְהִ֗י כִּשְׁמֹ֤עַ הַמֶּלֶךְ֙ אֶת דְּבַ֣ר אִישׁ הָאֱלֹהִ֔ים אֲשֶׁ֥ר קָרָ֖א עַל הַמִּזְבֵּ֑חַ בְּבֵ֣ית אֵ֔ל וַיִּשְׁלַ֤ח יָרָבְעָם֙ אֶת יָד֔וֹ מֵעַ֖ל הַמִּזְבֵּ֣חַ לֵאמֹ֑ר | תְּפִשֻׂ֖הוּ וַתִּיבַ֣שׁ יָד֗וֹ אֲשֶׁ֤ר שָׁלַח֙ עָלָ֔יו וְלֹ֥א יָכֹ֖ל לַהֲשִׁיבָ֥הּ אֵלָֽיו׃

ותיבש ידו. נקם הקדוש ברוך הוא על כבודו של צדיק יותר מכבודו, עומד ומקטיר לעבודת כוכבים לא יבשה ידו, ובשביל לעז הצדיק יבשה ידו (שם):

(ה) וְהַמִּזְבֵּ֣חַ נִקְרַ֔ע וַיִּשָּׁפֵ֖ךְ הַדֶּ֑שֶׁן מִן הַמִּזְבֵּ֕חַ כַּמּוֹפֵ֛ת אֲשֶׁ֥ר נָתַ֖ן אִ֣ישׁ הָאֱלֹהִ֑ים בִּדְבַ֖ר יְהוָֽה׃
(ו) וַיַּ֣עַן הַמֶּ֗לֶךְ וַיֹּ֙אמֶר֙ | אֶל אִ֣ישׁ הָאֱלֹהִ֔ים חַל נָ֖א אֶת פְּנֵ֣י יְהוָ֣ה אֱלֹהֶ֑יךָ וְהִתְפַּלֵּ֥ל בַּעֲדִ֛י וְתָשֹׁ֥ב יָדִ֖י אֵלָ֑י וַיֶּחְלְ֣ אִישׁ֩ הָאֱלֹהִ֨ים אֶת פְּנֵ֜י יְהוָ֗ה וַתָּשָׁב֙ יַד הַמֶּ֣לֶךְ֔ אֵלָ֖יו וַתְּהִ֥י כְּבָרִאשֹׁנָֽה׃

אלהיך. ולא אלהי, עדיין עומד במרדו: **ותהי כבראשונה.** עומד ומקטיר לעבודת כוכבים:

(ז) וַיְדַבֵּ֥ר הַמֶּ֛לֶךְ אֶל אִ֥ישׁ הָאֱלֹהִ֖ים בֹּ֣אָה אִתִּ֣י הַבַּ֔יְתָה וְסָעֳדָ֑ה וְאֶתְּנָ֥ה לְךָ֖ מַתָּֽת׃

וסעדה. אכול:

(ח) וַיֹּ֤אמֶר אִישׁ֙ הָאֱלֹהִ֔ים אֶל הַמֶּ֖לֶךְ אִם תִּתֶּ֣ן לִ֔י אֶת חֲצִ֖י בֵּיתֶ֑ךָ לֹ֤א אָבֹא֙ עִמֶּ֔ךָ וְלֹ֤א אֹכַל לֶ֙חֶם֙ וְלֹ֣א אֶשְׁתֶּ֔ה מַ֖יִם בַּמָּקוֹם הַזֶּֽה׃ **(ט)** כִּ֣י כֵ֔ן | צִוָּ֥ה אֹתִ֖י בִּדְבַ֣ר יְהוָ֑ה לֵאמֹ֗ר לֹ֤א תֹאכַל֙ לֶ֙חֶם֙ וְלֹ֣א תִשְׁתֶּ֔ה מַ֖יִם וְלֹ֣א תָשׁ֑וּב בַּדֶּ֖רֶךְ אֲשֶׁ֥ר הָלַ֖כְתָּ׃ **(י)** וַיֵּ֖לֶךְ בְּדֶ֣רֶךְ אַחֵ֑ר וְלֹ֤א שָׁב֙ בַּדֶּ֣רֶךְ אֲשֶׁר־בָּ֣א בָ֔הּ אֶל בֵּ֖ית אֵֽל׃ **(פ)** **(יא)** וְנָבִ֥יא אֶחָ֖ד זָקֵ֑ן יֹשֵׁ֣ב בְּבֵ֔ית אֵ֖ל וַיָּבֹ֣א בְנ֔וֹ

וַיְסַפֵּר לוֹ אֶת כָּל הַמַּעֲשֶׂה אֲשֶׁר עָשָׂה אִישׁ הָאֱלֹהִים | הַיּוֹם בְּבֵית אֵל אֶת הַדְּבָרִים אֲשֶׁר דִּבֶּר אֶל הַמֶּלֶךְ וַיְסַפְּרוּם לַאֲבִיהֶם:

ונביא אחד. נביא השקר: **יושב בבית אל.** ואינו משם, אלא משומרון בא, וכן הוא אומר בפרשת יאשיהו (מלכים ב כג יח): וימלטו עצמותיו את עצמות הנביא אשר בא משומרון:

(יב) וַיְדַבֵּר אֲלֵהֶם אֵי זֶה הַדֶּרֶךְ הָלָךְ וַיִּרְאוּ בָנָיו אֶת הַדֶּרֶךְ אֲשֶׁר הָלַךְ אִישׁ הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר בָּא מִיהוּדָה: (יג) וַיֹּאמֶר אֶל בָּנָיו חִבְשׁוּ לִי הַחֲמוֹר וַיַּחְבְּשׁוּ לוֹ הַחֲמוֹר וַיִּרְכַּב עָלָיו: (יד) וַיֵּלֶךְ אַחֲרֵי אִישׁ הָאֱלֹהִים וַיִּמְצָאֵהוּ יֹשֵׁב תַּחַת הָאֵלָה וַיֹּאמֶר אֵלָיו הַאַתָּה אִישׁ הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר בָּאתָ מִיהוּדָה וַיֹּאמֶר אָנִי: (טו) וַיֹּאמֶר אֵלָיו לֵךְ אִתִּי הַבַּיְתָה וֶאֱכֹל לָחֶם: (טז) וַיֹּאמֶר לֹא אוּכַל לָשׁוּב אִתֶּךָ וְלָבוֹא אִתָּךְ וְלֹא אֹכַל לֶחֶם וְלֹא אֶשְׁתֶּה אִתְּךָ מַיִם בַּמָּקוֹם הַזֶּה: (יז) כִּי דָבָר אֵלַי בִּדְבָר הוי' לֹא תֹאכַל לֶחֶם וְלֹא תִשְׁתֶּה שָׁם מַיִם לֹא תָשׁוּב לָלֶכֶת בַּדֶּרֶךְ אֲשֶׁר הָלַכְתָּ בָּהּ: (יח) וַיֹּאמֶר לוֹ גַּם אֲנִי נָבִיא כָּמוֹךָ וּמַלְאָךְ דִּבֶּר אֵלַי בִּדְבַר הוי' לֵאמֹר הֲשִׁבֵהוּ אִתְּךָ אֶל בֵּיתֶךָ וְיֹאכַל לֶחֶם וְיִשְׁתְּ מָיִם כִּחֵשׁ לוֹ: (יט) וַיָּשָׁב אִתּוֹ וַיֹּאכַל לֶחֶם בְּבֵיתוֹ וַיִּשְׁתְּ מָיִם: (כ) וַיְהִי הֵם יֹשְׁבִים אֶל הַשֻּׁלְחָן (פ) וַיְהִי דְּבַר הוי' אֶל הַנָּבִיא אֲשֶׁר הֱשִׁיבוֹ:

אל הנביא. נביא השקר: **אשר השיבו.** לאיש האלהים, מכאן אמרו (סנהדרין קד א): גדולה לגימא שמשרה שכינה על נביאי הבעל:

(כא) וַיִּקְרָא אֶל אִישׁ הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר בָּא מִיהוּדָה לֵאמֹר כֹּה אָמַר הוי' יַעַן כִּי מָרִיתָ פִּי הוי' וְלֹא שָׁמַרְתָּ אֶת הַמִּצְוָה אֲשֶׁר צִוְּךָ הוי' אֱלֹהֶיךָ:

ויקרא. הנביא הזקן, אל איש האלהים:

(כב) וַתָּשָׁב וַתֹּאכַל לֶחֶם וַתֶּשְׁתְּ מַיִם בַּמָּקוֹם אֲשֶׁר דִּבֶּר אֵלֶיךָ אַל תֹּאכַל לֶחֶם וְאַל תֶּשְׁתְּ מָיִם לֹא תָבוֹא נִבְלָתְךָ אֶל קֶבֶר אֲבֹתֶיךָ: (כג) וַיְהִי אַחֲרֵי אָכְלוֹ לֶחֶם וְאַחֲרֵי שְׁתוֹתוֹ וַיַּחֲבָשׁ לוֹ הַחֲמוֹר לַנָּבִיא אֲשֶׁר הֱשִׁיבוֹ:

לנביא אשר השיבו. שם זה לרכוב עליו איש האלהים:

(כד) וַיֵּלֶךְ וַיִּמְצָאֵהוּ אַרְיֵה בַּדֶּרֶךְ וַיְמִיתֵהוּ וַתְּהִי נִבְלָתוֹ מֻשְׁלֶכֶת בַּדֶּרֶךְ וְהַחֲמוֹר עָמַד אֶצְלָהּ וְהָאַרְיֵה עָמַד אֵצֶל הַנִּבֵלָה: (כה) וְהִנֵּה אֲנָשִׁים עֹבְרִים וַיִּרְאוּ אֶת הַנִּבֵלָה מֻשְׁלֶכֶת בַּדֶּרֶךְ וְאֶת הָאַרְיֵה עֹמֵד אֵצֶל הַנִּבֵלָה וַיָּבֹאוּ וַיְדַבְּרוּ בָּעִיר אֲשֶׁר הַנָּבִיא הַזָּקֵן יֹשֵׁב בָּהּ: (כו) וַיִּשְׁמַע הַנָּבִיא אֲשֶׁר הֱשִׁיבוֹ מִן הַדֶּרֶךְ וַיֹּאמֶר אִישׁ הָאֱלֹהִים הוּא אֲשֶׁר מָרָה אֶת פִּי הוי' וַיִּתְּנֵהוּ הוי' לָאַרְיֵה וַיִּשְׁבְּרֵהוּ וַיְמִתֵּהוּ כִּדְבַר הוי' אֲשֶׁר דִּבֶּר לוֹ: (כז) וַיְדַבֵּר אֶל בָּנָיו לֵאמֹר חִבְשׁוּ לִי אֶת הַחֲמוֹר וַיַּחְבֹּשׁוּ: (כח) וַיֵּלֶךְ וַיִּמְצָא אֶת נִבְלָתוֹ מֻשְׁלֶכֶת בַּדֶּרֶךְ וְהַחֲמוֹר וְהָאַרְיֵה עֹמְדִים אֵצֶל הַנִּבֵלָה לֹא אָכַל הָאַרְיֵה אֶת הַנִּבֵלָה וְלֹא שָׁבַר אֶת הַחֲמוֹר: (כט) וַיִּשָּׂא הַנָּבִיא אֶת נִבְלַת אִישׁ הָאֱלֹהִים וַיַּנִּחֵהוּ אֶל הַחֲמוֹר וַיְשִׁיבֵהוּ וַיָּבֹא אֶל עִיר הַנָּבִיא הַזָּקֵן לִסְפֹּד וּלְקָבְרוֹ: (ל) וַיַּנַּח אֶת נִבְלָתוֹ בְּקִבְרוֹ וַיִּסְפְּדוּ עָלָיו הוֹי אָחִי:

בקברו. בבית קבורה שהיה לנביא השקר הזה בעיר:

(לא) וַיְהִי֙ אַחֲרֵ֣י קָבְר֔וֹ אֹת֖וֹ וַיֹּ֣אמֶר אֶל בָּנָ֑יו לֵאמֹ֗ר בְּמוֹתִי֙ וּקְבַרְתֶּ֣ם אֹתִ֔י בַּקֶּ֕בֶר אֲשֶׁ֥ר אִֽישׁ הָאֱלֹהִ֖ים קָבוּר֣ בּ֑וֹ אֱצֶ֤ל עַצְמֹתָיו֙ הַנִּ֣יחוּ אֶת עַצְמֹתָֽי: **(לב)** כִּ֣י הָיֹ֤ה יִהְיֶה֙ הַדָּבָ֣ר אֲשֶׁר֩ קָרָ֨א בִדְבַ֜ר ה֗' עַל֮ הַמִּזְבֵּ֣חַ אֲשֶׁ֣ר בְּבֵֽית אֵל֒ וְעַל֙ כָּל בָּתֵּ֣י הַבָּמֹ֔ות אֲשֶׁ֖ר בְּעָרֵ֣י שֹׁמְרֹ֑ון: **(פ)**

כי היה יהיה וגו'. אולי ימלטו עצמותיו את עצמותי:

(לג) אַחַר֙ הַדָּבָ֣ר הַזֶּ֔ה לֹ֥א שָׁ֖ב יָרָבְעָ֑ם מִדַּרְכּ֣וֹ הָרָעָ֗ה וַיָּ֙שָׁב֙ וַיַּ֣עַשׂ מִקְצ֔וֹת הָעָ֖ם כֹּהֲנֵ֣י בָמֹ֑ות הֶחָפֵ֤ץ יְמַלֵּא֙ אֶת יָדֹ֔ו וְיִהְיֶ֖ה כֹּהֲנֵ֥י בָמֹֽות:

אחר הדבר הזה. שראה את המופת הזה, ושמע את דברי הנביא, ואף על פי כן לא שב. ורבותינו דרשו (שם קב א): אחר שתפסו הקב"ה בבגדו, ואמר לו: חזור בך, ואני ואתה ובן ישי נטייל בגן עדן:

(לד) וַיְהִ֣י בַדָּבָ֔ר לְחַטַּאת֙ בֵּ֣ית יָרָבְעָ֔ם וּלְהַכְחִ֖יד וּלְהַשְׁמִ֑יד מֵעַ֖ל פְּנֵ֥י הָאֲדָמָֽה: **(פ)**

נ"ך יומי - יום רביעי, ו' תמוז

מלכים־א פרק י"ד

(א) בָּעֵת הַהִ֥יא חָלָ֖ה אֲבִיָּ֥ה בֶן יָרָבְעָֽם: (ב) וַיֹּ֤אמֶר יָרָבְעָם֙ לְאִשְׁתּ֔וֹ קוּמִי נָ֣א וְהִשְׁתַּנִּ֔ית וְלֹ֣א יֵדָעֽוּ כִּי (אתי) אַתְּ֥ אֵ֖שֶׁת יָרָבְעָ֑ם וְהָלַכְתְּ֙ שִׁלֹ֔ה הִנֵּ֥ה שָׁ֖ם אֲחִיָּ֣ה הַנָּבִ֑יא הוּא֙ דִּבֶּ֣ר עָלַ֔י לִמְלֹ֥ךְ עַל־הָעָ֖ם הַזֶּֽה: (ג) וְלָקַחְתְּ֤ בְּיָדֵךְ֙ עֲשָׂרָ֣ה לֶחֶ֔ם וְנִקֻּדִ֖ים וּבַקְבֻּ֣ק דְּבַ֑שׁ וּבָאת֙ אֵלָ֔יו הֽוּא־יַגִּ֥יד לָ֖ךְ מַה־יִּהְיֶ֥ה לַנָּֽעַר:

ונקודים. מין קליות, מייבשין בתנור ועושין אותן קמח לעשות ממנו מאכל, שקורין לו שתיתא בלשון גמרא:

(ד) וַתַּ֣עַשׂ כֵּן֮ אֵ֣שֶׁת יָרָבְעָם֒ וַתָּ֣קָם וַתֵּ֔לֶךְ שִׁלֹ֖ה וַתָּבֹ֣א בֵּ֣ית אֲחִיָּ֑ה וַאֲחִיָּ֣הוּ֮ לֹא־יָכֹל֒ לִרְאוֹת֙ כִּֽי־קָ֣מוּ עֵינָ֔יו מִשִּׁ֖יבוֹ: (ס) (ה) וַיהוָ֣ה׀ אָמַ֣ר אֶל־אֲחִיָּ֗הוּ הִנֵּ֤ה אֵשֶׁת֙ יָרָבְעָ֔ם בָּאָ֖ה לִדְרֹ֣שׁ דָּבָ֑ר מֵעִמָּ֣ךְ אֶל־בְּנָ֔הּ כִּ֥י חֹלֶ֖ה הֽוּא כָּזֶ֣ה וְכָזֶ֑ה תְּדַבֶּ֣ר אֵלֶ֔יהָ וְיִֽהְיִ֖ כְּבֹאָ֥הּ וְהֵ֖יא מִתְנַכֵּֽרֶת:

והיא מתנכרה. כאלו אינה זאת:

(ו) וַיְהִ֗י כִּשְׁמֹ֤עַ אֲחִיָּהוּ֙ אֶת־קֹ֣ול רַגְלֶ֔יהָ בָּאָ֖ה בַּפֶּ֑תַח וַיֹּ֗אמֶר בֹּ֚אִי אֵ֣שֶׁת יָרָבְעָ֔ם לָמָ֥ה זֶּ֖ה אַתְּ֣ מִתְנַכֵּ֑רֶת וְאָנֹכִ֥י שָׁלּ֖וּחַ אֵלַ֥יִךְ קָשֶֽׁה:

שלוח אליך. מאת הקב"ה בשליחות קשה:

(ז) לְכִ֣י אִמְרִ֔י לְיָרָבְעָ֖ם כֹּ֣ה אָמַ֣ר יְהוָ֣ה׀ אֱלֹהֵ֣י יִשְׂרָאֵ֗ל יַ֚עַן אֲשֶׁ֣ר הֲרִימֹתִ֔יךָ מִתּ֖וֹךְ הָעָ֑ם וָאֶתֶּנְךָ֙ נָגִ֣יד עַל־עַמִּ֔י יִשְׂרָאֵ֖ל: (ח) וָאֶקְרַ֤ע אֶת־הַמַּמְלָכָה֙ מִבֵּ֣ית דָּוִ֔ד וָאֶתְּנָ֖הּ לָ֑ךְ וְלֹ֣א הָיִ֗יתָ כְּעַבְדִּי֙ דָּוִ֔ד אֲשֶׁ֥ר שָׁמַ֖ר מִצְוֹתַ֑י וַאֲשֶׁ֤ר הָלַךְ֙ אַחֲרַ֣י בְּכָל־לְבָבֹ֔ו לַעֲשׂ֥וֹת רַ֖ק הַיָּשָׁ֥ר בְּעֵינָֽי: (ט) וַתָּ֣רַע לַעֲשׂ֔וֹת מִכֹּ֖ל אֲשֶׁ֣ר הָיוּ֑ לְפָנֶ֗יךָ וַתֵּ֣לֶךְ וַתַּ֤עַשׂ לְךָ֙ אֱלֹהִ֣ים אֲחֵרִ֔ים וּמַסֵּכֹ֖ות לְהַכְעִיסֵ֑נִי וְאֹתִ֛י הִשְׁלַ֥כְתָּ אַחֲרֵ֖י גַּוֶּֽךָ: (ס) (י) לָכֵ֗ן הִנְנִי֙ מֵבִ֣יא רָעָ֔ה אֶל־בֵּ֖ית יָרָבְעָ֑ם וְהִכְרַתִּ֤י לְיָרָבְעָם֙ מַשְׁתִּ֣ין בְּקִ֔יר עָצ֥וּר וְעָז֖וּב בְּיִשְׂרָאֵ֑ל וּבִעַרְתִּ֗י אַחֲרֵי֙ בֵּ֣ית יָרָבְעָ֔ם כַּאֲשֶׁ֥ר יְבַעֵ֖ר הַגֶּ֥לֶל עַד־תֻּמֹּֽו:

משתין בקיר. תרגם יונתן: ידע מדע, משית בקירות לבו: **עצור ועזוב.** עצור שיש לו מחזיק יד, כמו (שמואל א ט יז): זה יעצור בעמי, ועזוב, שאין לו מחזיק ביד: **כאשר יבער.** המבער את המאכל בפיו, לעשות גלל, כך אבער אחריו עד תומו:

(יא) הַמֵּ֤ת לְיָרָבְעָם֙ בָּעִ֣יר יֹאכְל֔וּ הַכְּלָבִ֖ים וְהַמֵּ֣ת בַּשָּׂדֶ֑ה יֹאכְל֣וּ ע�

אשר יכרית את בית ירבעם זה היום ומה גם עתה. הנולדים לו היום, ואשר עתידין להולד לו מעתה, כך תרגם יונתן:

(טו) וְהִכָּה יְיָ֣ אֶת יִשְׂרָאֵל֮ כַּאֲשֶׁ֣ר יָנ֣וּד הַקָּנֶה֒ בַּמַּ֔יִם וְנָתַ֥שׁ אֶת יִשְׂרָאֵ֖ל מֵעַ֣ל הָאֲדָמָ֣ה הַטּוֹבָ֣ה הַזֹּ֑את אֲשֶׁ֤ר נָתַן֙ לַאֲבוֹתֵיהֶ֔ם וְזֵרֵ֖ם מֵעֵ֣בֶר לַנָּהָ֑ר יַ֗עַן אֲשֶׁ֤ר עָשׂוּ֙ אֶת אֲשֵׁרֵיהֶ֔ם מַכְעִיסִ֖ים אֶת יְיָ: (טז) וְיִתֵּ֥ן אֶת יִשְׂרָאֵ֖ל בִּגְלַ֣ל חַטֹּאות֑ יָרָבְעָ֕ם אֲשֶׁ֥ר חָטָ֖א וַאֲשֶׁ֥ר הֶחֱטִ֛יא אֶת יִשְׂרָאֵ֖ל: (יז) וַתֵּ֣לֶךְ אֲשֶׁ֣ת יָרָבְעָ֔ם וַתֵּ֖לֶךְ וַתָּבֹ֣א תִרְצָ֑תָה הִ֚יא בָּאָ֣ה בְסַף֙ הַבַּ֔יִת וְהַנַּ֖עַר מֵֽת: (יח) וַיִּקְבְּרוּ֙ אֹת֔וֹ וַיִּסְפְּדוּ֖ לוֹ כָּל יִשְׂרָאֵ֑ל כִּדְבַ֗ר יְיָ֛ אֲשֶׁ֥ר דִּבֶּ֖ר בְּיַד עַבְדּ֥וֹ אֲחִיָּ֖הוּ הַנָּבִֽיא: (יט) וְיֶ֣תֶר דִּבְרֵ֣י יָרָבְעָ֔ם אֲשֶׁ֥ר נִלְחַ֖ם וַאֲשֶׁ֣ר מָלַ֑ךְ הִנָּ֕ם כְּתוּבִ֖ים עַל סֵ֣פֶר דִּבְרֵ֣י הַיָּמִ֔ים לְמַלְכֵ֖י יִשְׂרָאֵֽל: (כ) וְהַיָּמִים֮ אֲשֶׁ֣ר מָלַ֣ךְ יָרָבְעָם֒ עֶשְׂרִ֤ים וּשְׁתַּ֙יִם֙ שָׁנָ֔ה וַיִּשְׁכַּ֖ב עִם אֲבֹתָ֑יו וַיִּמְלֹ֥ךְ נָדָ֛ב בְּנ֖וֹ תַּחְתָּֽיו: (פ) (כא) וּרְחַבְעָם֙ בֶּן שְׁלֹמֹ֔ה מָלַ֖ךְ בִּיהוּדָ֑ה בֶּן אַרְבָּעִ֨ים וְאַחַ֤ת שָׁנָה֙ רְחַבְעָ֔ם בְּמָלְכֹ֖ו וּשְׁבַ֣ע עֶשְׂרֵ֣ה שָׁנָ֔ה | מָלַ֕ךְ בִּירוּשָׁלַ֖ם הָעִ֣יר אֲשֶׁ֣ר בָּחַ֣ר יְיָ֗ לָשׂ֤וּם אֶת שְׁמ֙וֹ שָׁ֣ם מִכֹּ֔ל שִׁבְטֵ֖י יִשְׂרָאֵ֑ל וְשֵׁ֥ם אִמּ֛וֹ נַעֲמָ֥ה הָעַמֳּנִֽית:

העיר אשר בחר ה'. ואף על פי כן:

(כב) וַיַּ֣עַשׂ יְהוּדָ֔ה הָרַ֖ע בְּעֵינֵ֣י יְיָ֑ וַיְקַנְאֻ֣הוּ מִכֹּ֔ל אֲשֶׁ֥ר עָשׂ֖וּ אֲבֹתָ֑ם בְּחַטֹּאתָ֖ם אֲשֶׁ֥ר חָטָֽאוּ:

ויעש יהודה הרע. ולא נתנו זה על לבם: **ויקנאו.** לשון קניטה:

(כג) וַיִּבְנ֣וּ גַם הֵ֠מָּה לָהֶ֞ם בָּמ֤וֹת וּמַצֵּבוֹת֙ וַאֲשֵׁרִ֔ים עַל כָּל גִּבְעָ֖ה גְּבֹהָ֑ה וְתַחַת֙ כָּל עֵ֣ץ רַעֲנָ֔ן:

גם המה. כשאר השבטים:

(כד) וְגַם֙ קָדֵ֣שׁ הָיָ֔ה בָּאָ֖רֶץ עָשׂ֑וּ כְּכֹל֙ הַתּוֹעֵבֹ֣ת הַגּוֹיִ֔ם אֲשֶׁ֥ר הוֹרִ֖ישׁ יְיָ֥ מִפְּנֵ֖י בְּנֵ֥י יִשְׂרָאֵֽל: **(פ)**

קדש. ניאוף:

(כה) וַיְהִ֗י בַּשָּׁנָה֙ הַחֲמִישִׁ֣ית לַמֶּ֣לֶךְ רְחַבְעָ֔ם עָלָ֖ה (שושק) שִׁישַׁ֣ק מֶֽלֶךְ מִצְרַ֑יִם עַ֖ל יְרוּשָׁלִָֽם:

שישק. מצינו במדרש שיר השירים (אסתר רבה א יב) הוא פרעה נכה, ונקרא שישק, על שהיה שוקק ומתאוה כל ימיו לכסא השן שהיה לשלמה חתנו, ועכשיו עלה ולקחו:

(כו) וַיִּקַּ֞ח אֶת אֹצְר֣וֹת בֵּית יְיָ֗ וְאֶת אֹוצְר֛וֹת בֵּ֥ית הַמֶּ֖לֶךְ וְאֶת הַכֹּ֣ל לָקָ֑ח וַיִּקַּ֕ח אֶת כָּל מָגֵ֥נֵי הַזָּהָ֖ב אֲשֶׁ֥ר עָשָׂ֖ה שְׁלֹמֹֽה:

ואת הכל לקח. את הכסא, החביב מן הכל:

(כז) וַיַּ֣עַשׂ הַמֶּ֣לֶךְ רְחַבְעָם֮ תַּחְתָּם֒ מָגֵנֵ֣י נְחֹ֔שֶׁת וְהִפְקִ֖יד עַל יַ֣ד שָׂרֵ֣י הָרָצִ֑ים הַשֹּׁמְרִ֕ים פֶּ֖תַח בֵּ֥ית הַמֶּֽלֶךְ: (כח) וְהָיָ֣ה מִדֵּי֩ בֹ֨א הַמֶּ֜לֶךְ בֵּ֣ית יְיָ֗ יְשָׂאוּם֙ הָרָצִ֔ים וְהֵשִׁיבוּם֙ אֶל תָּ֣א הָרָצִ֔ים:

ישאום הרצים. לפניו לכבוד, ואחר כך ישיבום אל תא שהרצים עומדים שם תמיד:

(כט) וְיֶתֶר דִּבְרֵי רְחַבְעָם וְכָל אֲשֶׁר עָשָׂה הֲלֹא הֵמָּה כְּתוּבִים עַל סֵפֶר דִּבְרֵי הַיָּמִים לְמַלְכֵי יְהוּדָה: **(ל)** וּמִלְחָמָה הָיְתָה בֵּין רְחַבְעָם וּבֵין יָרָבְעָם כָּל הַיָּמִים: **(לא)** וַיִּשְׁכַּב רְחַבְעָם עִם אֲבֹתָיו וַיִּקָּבֵר עִם אֲבֹתָיו בְּעִיר דָּוִד וְשֵׁם אִמּוֹ נַעֲמָה הָעַמֹּנִית וַיִּמְלֹךְ אֲבִיָּם בְּנוֹ תַּחְתָּיו: **(פ)**

נ"ך יומי - יום חמישי, ז' תמוז

מלכים־א פרק ט"ו

(א) וּבִשְׁנַת֙ שְׁמֹנֶ֣ה עֶשְׂרֵ֔ה לַמֶּ֖לֶךְ יָרָבְעָ֑ם בָּ֣ן נְבָ֔ט מָלַ֖ךְ אֲבִיָּ֥ם עַל יְהוּדָֽה׃

ובשנת שמונה עשרה למלך ירבעם. שנה אחת אחר מות רחבעם, ובשנת עשרים לירבעם מלך אסא, שנה השלישית של נדב (אבים) נמנית למלך אסא שנה, ולו נמי נמנית:

(ב) שָׁלֹ֣שׁ שָׁנִ֔ים מָלַ֖ךְ בִּירוּשָׁלָ֑͏ִם וְשֵׁ֣ם אִמּ֔וֹ מַעֲכָ֖ה בַּת אֲבִישָׁל֥וֹם׃ **(ג)** וַיֵּ֖לֶךְ בְּכָל חַטֹּ֣את
אָבִ֣יו אֲשֶׁר֩ עָשָׂ֨ה לְפָנָ֜יו וְלֹא הָיָ֣ה לְבָב֗וֹ שָׁלֵם֙ עִם יְהוָ֣ה אֱלֹהָ֔יו כִּלְבַ֖ב דָּוִ֥ד אָבִֽיו׃ **(ד)** כִּ֣י
לְמַ֗עַן דָּוִד֙ נָתַ֣ן יְהוָ֣ה אֱלֹהָ֔יו ל֥וֹ נֵ֖יר בִּירוּשָׁלִָ֑͏ם לְהָקִ֤ים אֶת בְּנוֹ֙ אַחֲרָ֔יו וּלְהַעֲמִ֖יד אֶת יְרוּשָׁלִָֽם׃
(ה) אֲשֶׁ֣ר עָשָׂ֤ה דָּוִד֙ אֶת הַיָּשָׁ֣ר בְּעֵינֵ֔י יְהוָ֔ה וְלֹא֙ סָ֣ר מִכֹּ֔ל אֲשֶׁ֖ר צִוָּ֑הוּ כֹּ֚ל יְמֵ֣י חַיָּ֔יו רַ֖ק
בִּדְבַ֥ר אוּרִיָּ֖ה הַחִתִּֽי׃ **(ו)** וּמִלְחָמָ֖ה הָיְתָ֣ה בֵ֔ין רְחַבְעָ֖ם וּבֵ֥ין יָרָבְעָ֑ם כָּל יְמֵ֖י חַיָּֽיו׃ **(ז)** וְיֶתֶר֩
דִּבְרֵ֨י אֲבִיָּ֜ם וְכָל אֲשֶׁ֣ר עָשָׂ֗ה הֲלוֹא֙ הֵ֣ם כְּתוּבִ֔ים עַ֚ל סֵ֣פֶר דִּבְרֵ֔י הַיָּמִ֖ים לְמַלְכֵ֣י יְהוּדָ֑ה
וּמִלְחָמָ֥ה הָיְתָ֛ה בֵּ֥ין אֲבִיָּ֖ם וּבֵ֥ין יָרָבְעָֽם׃ **(ח)** וַיִּשְׁכַּ֤ב אֲבִיָּם֙ עִם אֲבֹתָ֔יו וַיִּקְבְּר֥וּ אֹת֖וֹ בְּעִ֣יר
דָּוִ֑ד וַיִּמְלֹ֥ךְ אָסָ֛א בְּנ֥וֹ תַחְתָּ֖יו׃ **(פ)** **(ט)** וּבִשְׁנַ֣ת עֶשְׂרִ֔ים לְיָרָבְעָ֖ם מֶ֣לֶךְ יִשְׂרָאֵ֑ל מָלַ֖ךְ אָסָ֥א
מֶ֖לֶךְ יְהוּדָֽה׃ **(י)** וְאַרְבָּעִ֥ים וְאַחַ֛ת שָׁנָ֖ה מָלַ֣ךְ בִּירוּשָׁלִָ֑͏ם וְשֵׁ֣ם אִמּ֔וֹ מַעֲכָ֖ה בַּת אֲבִישָׁל֥וֹם׃
(יא) וַיַּ֤עַשׂ אָסָא֙ הַיָּשָׁ֣ר בְּעֵינֵ֔י יְהוָ֖ה כְּדָוִ֥ד אָבִֽיו׃ **(יב)** וַיְבַעֵר֙ הַקְּדֵשִׁ֔ים מִן הָאָ֖רֶץ וַיָּ֣סַר֮ אֶת
כָּל הַגִּלֻּלִּים֒ אֲשֶׁ֣ר עָשׂ֔וּ אֲבֹתָֽיו׃

ויעבר הקדשים. תרגם יונתן: ופלי נפקת ברא:

(יג) וְגַם | אֶת מַעֲכָה֙ אִמּ֔וֹ וַיְסִרֶ֖הָ מִגְּבִירָ֑ה אֲשֶׁ֤ר עָשְׂתָה֙ מִפְלֶ֣צֶת לָאֲשֵׁרָ֔ה וַיְכָרֹ֥ת אָסָ֖א
אֶת מִפְלַצְתָּ֑הּ וַיְשָׂרֹ֖ף בְּנַ֥חַל קִדְרֽוֹן׃

ויסירה מגבירה. מהיות גבירה: **אשר עשתה מפלצת.** אמרו רבותינו (עבודה זרה מד א) מפליא ליצנותא, כמין זכרות עשתה לה, והיא היתה נבעלת לו בכל יום:

(יד) וְהַבָּמ֖וֹת לֹא־סָ֑רוּ רַ֗ק לְבַב֙ אָסָ֣א הָיָ֔ה שָׁלֵ֖ם עִם יְהוָ֥ה כָּל יָמָֽיו׃

והבמות לא סרו. במות היחיד, שהורגלו ליקרב עליהן לשמים משחרבה שילה עד שנבנה הבית שהיו הבמות מותרות, לא סרו עתה, ואף על פי שנאסרו משנבנה הבית, והיו ענושים עליה כרת:

(טו) וַיָּבֵ֣א אֶת קָדְשֵׁ֤י אָבִיו֙ (וקדשו) וְקָדְשֵׁ֣י בָ֔יִת יְהוָ֖ה כֶּ֣סֶף וְזָהָ֑ב וְכֵלִֽים׃ **(טז)** וּמִלְחָמָ֖ה
הָיְתָ֥ה בֵּין־אָסָ֖א וּבֵ֣ין בַּעְשָׁ֑א מֶ֖לֶךְ יִשְׂרָאֵ֥ל כָּל יְמֵיהֶֽם׃ **(יז)** וַיַּ֤עַל בַּעְשָׁא֙ מֶ֣לֶךְ יִשְׂרָאֵ֔ל עַל
יְהוּדָ֔ה וַיִּבֶן֙ אֶת הָרָמָ֔ה לְבִלְתִּ֥י תֵּ֛ת יֹצֵ֥א וָבָ֖א לְאָסָ֥א מֶֽלֶךְ יְהוּדָֽה׃ **(יח)** וַיִּקַּ֣ח אָסָ֗א אֶת
כָּל הַכֶּ֙סֶף֙ וְהַזָּהָ֔ב הַנּוֹתָרִ֗ים | בְּאֹצְר֛וֹת בֵּ֥ית יְהוָ֖ה וְאֶת אֹוצְר֣וֹת בֵּ֑ית (מלך) הַמֶּ֣לֶךְ וַיִּתֵּ֗ן
בְּיַד֙ עֲבָדָ֔יו וַיִּשְׁלָחֵ֥ם הַמֶּ֛לֶךְ אָסָ֖א אֶל בֶּן הֲדַ֣ד בֶּן טַבְרִמּ֑וֹן בֶּן חֶזְיוֹן֙ מֶ֣לֶךְ אֲרָ֔ם הַיֹּשֵׁ֖ב
בְּדַמֶּ֥שֶׂק לֵאמֹֽר׃ **(יט)** בְּרִית֙ בֵּינִ֣י וּבֵינֶ֔ךָ בֵּ֥ין אָבִ֖י וּבֵ֣ין אָבִ֑יךָ הִנֵּ֤ה שָׁלַ֙חְתִּי֙ לְךָ֣ שֹׁ֔חַד כֶּ֖סֶף
וְזָהָ֑ב לֵ֣ךְ הָפֵ֗רָה אֶת בְּרִיתְךָ֙ אֶת בַּעְשָׁ֣א מֶֽלֶךְ יִשְׂרָאֵ֔ל וְיַעֲלֵ֖ה מֵעָלָֽי׃ **(כ)** וַיִּשְׁמַ֤ע בֶּן הֲדַד֙

אֶל הַמֶּלֶךְ אָסָא וַיִּשְׁלַח אֶת שָׂרֵי הַחֲיָלִים אֲשֶׁר לוֹ עַל עָרֵי יִשְׂרָאֵל וַיַּךְ אֶת עִיּוֹן וְאֶת דָּן וְאֶת אָבֶל בֵּית מַעֲכָה וְאֵת כָּל כִּנְרוֹת עַל כָּל אֶרֶץ נַפְתָּלִי: **(כא)** וַיְהִי כִּשְׁמֹעַ בַּעְשָׁא וַיֶּחְדַּל מִבְּנוֹת אֶת הָרָמָה וַיֵּשֶׁב בְּתִרְצָה: **(כב)** וְהַמֶּלֶךְ אָסָא הִשְׁמִיעַ אֶת כָּל יְהוּדָה אֵין נָקִי וַיִּשְׂאוּ אֶת אַבְנֵי הָרָמָה וְאֶת עֵצֶיהָ אֲשֶׁר בָּנָה בַּעְשָׁא וַיִּבֶן בָּם הַמֶּלֶךְ אָסָא אֶת גֶּבַע בִּנְיָמִן וְאֶת הַמִּצְפָּה:

אין נקי. אפילו חתן מחדרו, שנאמר בו (דברים כד ה): נקי יהיה לביתו שנה אחת:

(כג) יֶתֶר כָּל דִּבְרֵי אָסָא וְכָל גְּבוּרָתוֹ וְכָל אֲשֶׁר עָשָׂה וְהֶעָרִים אֲשֶׁר בָּנָה הֲלֹא הֵמָּה כְּתוּבִים עַל סֵפֶר דִּבְרֵי הַיָּמִים לְמַלְכֵי יְהוּדָה רַק לְעֵת זִקְנָתוֹ חָלָה אֶת רַגְלָיו: **(כד)** וַיִּשְׁכַּב אָסָא עִם אֲבֹתָיו וַיִּקָּבֵר עִם אֲבֹתָיו בְּעִיר דָּוִד אָבִיו וַיִּמְלֹךְ יְהוֹשָׁפָט בְּנוֹ תַּחְתָּיו: **(פ)** **(כה)** וְנָדָב בֶּן יָרָבְעָם מָלַךְ עַל יִשְׂרָאֵל בִּשְׁנַת שְׁתַּיִם לְאָסָא מֶלֶךְ יְהוּדָה וַיִּמְלֹךְ עַל יִשְׂרָאֵל שְׁנָתָיִם:

שנתים. השניה והשלישית לאסא:

(כו) וַיַּעַשׂ הָרַע בְּעֵינֵי ה' וַיֵּלֶךְ בְּדֶרֶךְ אָבִיו וּבְחַטָּאתוֹ אֲשֶׁר הֶחֱטִיא אֶת יִשְׂרָאֵל: **(כז)** וַיִּקְשֹׁר עָלָיו בַּעְשָׁא בֶן אֲחִיָּה לְבֵית יִשָּׂשכָר וַיַּכֵּהוּ בַעְשָׁא בְּגִבְּתוֹן אֲשֶׁר לַפְּלִשְׁתִּים וְנָדָב וְכָל יִשְׂרָאֵל צָרִים עַל גִּבְּתוֹן: **(כח)** וַיְמִתֶהוּ בַעְשָׁא בִּשְׁנַת שָׁלֹשׁ לְאָסָא מֶלֶךְ יְהוּדָה וַיִּמְלֹךְ תַּחְתָּיו: **(כט)** וַיְהִי כְמָלְכוֹ הִכָּה אֶת כָּל בֵּית יָרָבְעָם לֹא הִשְׁאִיר כָּל נְשָׁמָה לְיָרָבְעָם עַד הִשְׁמְדוֹ כִּדְבַר ה' אֲשֶׁר דִּבֶּר בְּיַד עַבְדּוֹ אֲחִיָּה הַשִּׁילֹנִי: **(ל)** עַל חַטֹּאות יָרָבְעָם אֲשֶׁר חָטָא וַאֲשֶׁר הֶחֱטִיא אֶת יִשְׂרָאֵל בְּכַעְסּוֹ אֲשֶׁר הִכְעִיס אֶת ה' אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל: **(לא)** וְיֶתֶר דִּבְרֵי נָדָב וְכָל אֲשֶׁר עָשָׂה הֲלֹא הֵם כְּתוּבִים עַל סֵפֶר דִּבְרֵי הַיָּמִים לְמַלְכֵי יִשְׂרָאֵל: **(לב)** וּמִלְחָמָה הָיְתָה בֵּין אָסָא וּבֵין בַּעְשָׁא מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל כָּל יְמֵיהֶם: **(פ)** **(לג)** בִּשְׁנַת שָׁלֹשׁ לְאָסָא מֶלֶךְ יְהוּדָה מָלַךְ בַּעְשָׁא בֶן אֲחִיָּה עַל כָּל יִשְׂרָאֵל בְּתִרְצָה עֶשְׂרִים וְאַרְבַּע שָׁנָה:

בשנת שלש לאסא מלך יהודה מלך בעשא. שנה השלישית לאסא, נמנית לנדב ולבעשא:

(לד) וַיַּעַשׂ הָרַע בְּעֵינֵי ה' וַיֵּלֶךְ בְּדֶרֶךְ יָרָבְעָם וּבְחַטָּאתוֹ אֲשֶׁר הֶחֱטִיא אֶת יִשְׂרָאֵל: **(ס)**

נ"ך יומי - יום ששי, ח' תמוז

מלכים־א פרק ט"ז

(א) וַיְהִי דְבַר הוּ֣א אֶל־ יֵה֗וּא בֶּן חֲנָנִי֙ עַל בַּעְשָׁ֣א לֵאמֹ֔ר: **(ב)** יַ֗עַן אֲשֶׁ֤ר הֲרִימֹתִ֙יךָ֙ מִן הֶעָפָ֔ר וָאֶתֶּנְךָ֙ נָגִ֔יד עַל עַמִּ֖י יִשְׂרָאֵ֑ל וַתֵּ֣לֶךְ | בְּדֶ֣רֶךְ יָרָבְעָ֔ם וַתַּחֲטֵ֞א אֶת עַמִּ֤י יִשְׂרָאֵל֙ לְהַכְעִיסֵ֔נִי בְּחַטֹּאתָ֖ם: **(ג)** הִנְנִי֙ מַבְעִ֣יר אַחֲרֵ֣י בַּעְשָׁ֔א וְאַחֲרֵ֖י בֵּיתֹ֑ו וְנָתַתִּ֞י אֶת בֵּיתְךָ֗ כְּבֵית֙ יָרָבְעָ֔ם בֶּן נְבָֽט: **(ד)** הַמֵּ֤ת לְבַעְשָׁא֙ בָּעִ֔יר יֹאכְל֖וּ הַכְּלָבִ֑ים וְהַמֵּ֥ת לֹ֛ו בַּשָּׂדֶ֖ה יֹאכְל֥וּ עֹ֖וף הַשָּׁמָֽיִם: **(ה)** וְיֶ֣תֶר דִּבְרֵ֣י בַעְשָׁ֔א וַאֲשֶׁ֥ר עָשָׂ֖ה וּגְבוּרָתֹ֑ו הֲלֹא־ הֵ֗ם כְּתוּבִ֛ים עַל־ סֵ֥פֶר דִּבְרֵ֖י הַיָּמִ֥ים לְמַלְכֵ֖י יִשְׂרָאֵֽל: **(ו)** וַיִּשְׁכַּ֤ב בַּעְשָׁא֙ עִם־ אֲבֹתָ֔יו וַיִּקָּבֶ֖ר בְּתִרְצָ֑ה וַיִּמְלֹ֥ךְ אֵלָ֛ה בְּנֹ֖ו תַּחְתָּֽיו: **(ז)** וְגַ֗ם בְּיַד֙ יֵה֣וּא בֶן־ חֲנָנִ֣י הַנָּבִ֔יא דְּבַר־ הוי֙ הָיָ֣ה אֶל־ בַּעְשָׁ֔א וְאֶל־ בֵּיתֹ֖ו וְעַל־ כָּל־ הָרָעָ֑ה | אֲשֶׁ֣ר עָשָׂ֗ה בְּעֵינֵי֙ הוי֙ לְהַכְעִיסֹ֔ו בְּמַעֲשֵׂ֖ה יָרָבְעָ֑ם וְעַ֕ל אֲשֶׁ֥ר הִכָּ֖ה אֹתֹֽו: **(פ)**

וגם ביד יהוא בן חנני הנביא דבר ה' היה אל בעשא. כלומר הרי שמלך אלה בן בעשא, ואף גם זאת דבר ה' היה ביד יהוא, שלא תתקיים מלכותו: **ועל אשר הכה אותו.** הואיל וגם הוא הלך בחטאתיו, נמצא שלא היה לו להורגו, לכך נענש על הריגתו, וכן מצינו (בהושע א ד): ופקדתי את דמי יזרעאל על בית יהוא, הואיל ולא סרו מדרכי אחאב, נענשו על הריגתם: **שר מחצית הרכב.** הוא ואחר היו שרים על הרכב:

(ח) בִּשְׁנַ֤ת עֶשְׂרִים֙ וְשֵׁ֣שׁ שָׁנָ֔ה לְאָסָ֖א מֶ֣לֶךְ יְהוּדָ֑ה מָלַ֞ךְ אֵלָ֤ה בֶּן־ בַּעְשָׁא֙ עַל־ יִשְׂרָאֵ֔ל בְּתִרְצָ֖ה שְׁנָתָֽיִם: **(ט)** וַיִּקְשֹׁ֤ר עָלָיו֙ עַבְדֹּ֔ו זִמְרִ֖י שַׂ֣ר מַחֲצִ֣ית הָרָ֑כֶב וְה֣וּא בְתִרְצָ֗ה שֹׁתֶ֤ה שִׁכֹּור֙ בֵּ֣ית אַרְצָ֔א אֲשֶׁ֥ר עַל־ הַבַּ֖יִת בְּתִרְצָֽה: **(י)** וַיָּבֹ֥א זִמְרִ֖י וַיַּכֵּ֑הוּ וַיְמִיתֵ֗הוּ בִּשְׁנַת֙ עֶשְׂרִ֣ים וָשֶׁ֔בַע לְאָסָ֖א מֶ֣לֶךְ יְהוּדָ֑ה וַיִּמְלֹ֖ךְ תַּחְתָּֽיו: **(יא)** וַיְהִ֗י בְּמָלְכֹ֛ו כְּשִׁבְתֹּ֥ו עַל־ כִּסְאֹ֖ו הִכָּ֣ה אֶת כָּל־ בֵּ֣ית בַּעְשָׁ֑א לֹ֣א הִשְׁאִ֤יר לֹו֙ מַשְׁתִּ֣ין בְּקִ֔יר וְגֹאֲלָ֖יו וְרֵעֵֽהוּ:

וגואליו ורעהו. (תרגום:) וקריבוהי ורחמוהי:

(יב) וַיַּשְׁמֵ֤ד זִמְרִי֙ אֵ֣ת כָּל־ בֵּ֣ית בַּעְשָׁ֔א כִּדְבַ֥ר הוי֙ אֲשֶׁ֣ר דִּבֶּ֔ר אֶל־ בַּעְשָׁ֖א בְּיַד֙ יֵה֣וּא הַנָּבִֽיא: **(יג)** אֶל־ כָּל־ חַטֹּ֣אות בַּעְשָׁ֗א וְחַטֹּאות֙ אֵלָ֣ה בְנֹ֔ו אֲשֶׁ֥ר חָטְא֖ו וַאֲשֶׁ֣ר הֶחֱטִ֑יאוּ אֶת יִשְׂרָאֵל֙ לְהַכְעִ֣ים אֶת הוי֙ אֱלֹהֵ֣י יִשְׂרָאֵ֔ל בְּהַבְלֵיהֶ֖ם: **(יד)** וְיֶ֣תֶר דִּבְרֵ֣י אֵלָ֔ה וְכָל־ אֲשֶׁ֥ר עָשָׂ֖ה הֲלֹ֣וא הֵ֑ם כְּתוּבִ֛ים עַל־ סֵ֥פֶר דִּבְרֵ֖י הַיָּמִ֥ים לְמַלְכֵ֖י יִשְׂרָאֵֽל: **(פ)** **(טו)** בִּשְׁנַת֙ עֶשְׂרִ֣ים וָשֶׁ֔בַע שָׁנָ֖ה לְאָסָ֣א מֶ֣לֶךְ יְהוּדָ֑ה מָלַ֞ךְ זִמְרִ֤י שִׁבְעַת־ יָמִים֙ בְּתִרְצָ֔ה וְהָעָ֕ם חֹנִ֖ים עַל־ גִּבְּתֹ֥ון אֲשֶׁ֖ר לַפְּלִשְׁתִּֽים: **(טז)** וַיִּשְׁמַ֤ע הָעָם֙ הַחֹנִ֔ים לֵאמֹ֖ר קָשַׁ֣ר זִמְרִ֑י וְגַ֣ם הִכָּ֔ה אֶת־ הַמֶּ֖לֶךְ וַיַּמְלִ֨כוּ כָל־ יִשְׂרָאֵ֜ל אֶת עָמְרִ֧י שַׂר־ צָבָ֛א עַל יִשְׂרָאֵ֖ל בַּיֹּ֣ום הַה֑וּא בַּמַּחֲנֶֽה: **(יז)** וַיַּעֲל֣ עָמְרִ֗י וְכָל־ יִשְׂרָאֵל֙ עִמֹּ֔ו מִגִּבְּתֹ֖ון וַיָּצֻ֥רוּ עַל־ תִּרְצָֽה: **(יח)** וַיְהִ֗י כִּרְאֹ֤ות זִמְרִי֙ כִּ֣י נִלְכְּדָ֣ה הָעִ֔יר וַיָּבֹ֕א אֶל־ אַרְמ֖ון בֵּ֣ית הַמֶּ֑לֶךְ וַיִּשְׂרֹ֤ף עָלָיו֙ אֶת־ בֵּ֣ית הַמֶּ֣לֶךְ בָּאֵ֔שׁ וַיָּמֹֽת: **(יט)** עַל (חטאתו) [חַטֹּאתָ֖יו] אֲשֶׁ֣ר חָטָ֑א לַעֲשֹׂ֤ות הָרַע֙ בְּעֵינֵ֣י הוי֔ לָלֶ֖כֶת בְּדֶ֣רֶךְ יָרָבְעָ֑ם וּבְחַטָּאתֹ֛ו אֲשֶׁ֥ר עָשָׂ֖ה לְהַחֲטִ֥יא אֶת יִשְׂרָאֵֽל: **(כ)** וְיֶ֣תֶר דִּבְרֵ֣י זִמְרִ֔י וְקִשְׁרֹ֖ו אֲשֶׁ֣ר קָשָׁ֑ר הֲלֹ֣א הֵ֗ם כְּתוּבִ֛ים עַל־ סֵ֥פֶר דִּבְרֵ֖י

הַיָּמִים לְמַלְכֵי יִשְׂרָאֵל: **(פ)** **(כא)** אָז יֵחָלֵק הָעָם יִשְׂרָאֵל לַחֲצִי חֲצִי הָעָם הָיָה אַחֲרֵי תִבְנִי בֶן גִּינַת לְהַמְלִיכוֹ וְהַחֲצִי אַחֲרֵי עָמְרִי: **(כב)** וַיֶּחֱזַק הָעָם אֲשֶׁר אַחֲרֵי עָמְרִי אֶת הָעָם אֲשֶׁר אַחֲרֵי תִבְנִי בֶן גִּינַת וַיָּמָת תִּבְנִי וַיִּמְלֹךְ עָמְרִי: **(פ)**

וימת תבני. כשנשא אסא בתו של עמרי ליהושפט בנו, הרגו את תבני, כשראו חשיבותו של עמרי, בסדר עולם:

(כג) בִּשְׁנַת שְׁלֹשִׁים וְאַחַת שָׁנָה לְאָסָא מֶלֶךְ יְהוּדָה מָלַךְ עָמְרִי עַל יִשְׂרָאֵל שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה שָׁנָה בְּתִרְצָה מָלַךְ שֵׁשׁ שָׁנִים:

בשנת שלשים ואחת שנה לאסא וגו' מלך עמרי. מלכות שלימה, וחמש שנים היתה מחלוקתו של תבני, מעשרים ושבע לאסא, עד שלושים ואחת: **שתים עשרה שנה.** סך הכל, חמש במחלוקת ושבע במלכות שלימה, ואי אפשר לומר שתים עשרה במלכות שלימה, שהרי אחאב בנו מלך בשנת שלשים ושמנה לאסא: **בתרצה מלך שש שנים.** עד שלא בנה את שמרון:

(כד) וַיִּקֶן אֶת הָהָר שֹׁמְרוֹן מֵאֵת שֶׁמֶר בְּכִכְּרֵים כֶּסֶף וַיִּבֶן אֶת הָהָר וַיִּקְרָא אֶת שֵׁם הָעִיר אֲשֶׁר בָּנָה עַל שֵׁם שֶׁמֶר אֲדֹנֵי הָהָר שֹׁמְרוֹן: **(כה)** וַיַּעַשׂ עָמְרִי הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה וַיָּרַע מִכֹּל אֲשֶׁר לְפָנָיו: **(כו)** וַיֵּלֶךְ בְּכָל דֶּרֶךְ יָרָבְעָם בֶּן נְבָט (ובחטאתיו) וּבְחַטָּאתוֹ אֲשֶׁר הֶחֱטִיא אֶת יִשְׂרָאֵל לְהַכְעִיס אֶת יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל בְּהַבְלֵיהֶם: **(כז)** וְיֶתֶר דִּבְרֵי עָמְרִי אֲשֶׁר עָשָׂה וּגְבוּרָתוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה הֲלֹא הֵם כְּתוּבִים עַל סֵפֶר דִּבְרֵי הַיָּמִים לְמַלְכֵי יִשְׂרָאֵל: **(כח)** וַיִּשְׁכַּב עָמְרִי עִם אֲבֹתָיו וַיִּקָּבֵר בְּשֹׁמְרוֹן וַיִּמְלֹךְ אַחְאָב בְּנוֹ תַּחְתָּיו: **(פ)** **(כט)** וְאַחְאָב בֶּן עָמְרִי מָלַךְ עַל יִשְׂרָאֵל בִּשְׁנַת שְׁלֹשִׁים וּשְׁמֹנָה שָׁנָה לְאָסָא מֶלֶךְ יְהוּדָה ׃ וַיִּמְלֹךְ אַחְאָב בֶּן עָמְרִי עַל יִשְׂרָאֵל בְּשֹׁמְרוֹן עֶשְׂרִים וּשְׁתַּיִם שָׁנָה: **(ל)** וַיַּעַשׂ אַחְאָב בֶּן עָמְרִי הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה מִכֹּל אֲשֶׁר לְפָנָיו: **(לא)** וַיְהִי הֲנָקֵל לֶכְתּוֹ בְּחַטֹּאות יָרָבְעָם בֶּן נְבָט וַיִּקַּח אִשָּׁה אֶת אִיזֶבֶל בַּת אֶתְבַּעַל מֶלֶךְ צִידֹנִים וַיֵּלֶךְ וַיַּעֲבֹד אֶת הַבַּעַל וַיִּשְׁתַּחוּ לוֹ:

ויעבוד את הבעל. מוסיף על עגלים של ירבעם:

(לב) וַיָּקֶם מִזְבֵּחַ לַבָּעַל בֵּית הַבַּעַל אֲשֶׁר בָּנָה בְּשֹׁמְרוֹן: **(לג)** וַיַּעַשׂ אַחְאָב אֶת הָאֲשֵׁרָה וַיּוֹסֶף אַחְאָב לַעֲשׂוֹת לְהַכְעִיס אֶת יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל מִכֹּל מַלְכֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר הָיוּ לְפָנָיו:

אשרה. אילן הנעבד:

(לד) בְּיָמָיו בָּנָה חִיאֵל בֵּית הָאֱלִי אֶת יְרִיחֹו בַּאֲבִירָם בְּכֹרוֹ יִסְּדָהּ (ובשגיב) וּבְשְׁגוּב צְעִירוֹ הִצִּיב דְּלָתֶיהָ כִּדְבַר יְהוָה אֲשֶׁר דִּבֶּר בְּיַד יְהוֹשֻׁעַ בִּן נוּן: **(ס)**

חיאל בית האלי. חיאל אשר מבית אל, כמו (שמואל א טז א): ישי בית הלחמי. ולא נאמר הבית לחמי; וכן יהושע בית השמשי, בספר שמואל (א ו יד), ולא הבית שמשי; וכן בעפרת אבי העזרי (שופטים ו יא). ולא נאמר האבי עזרי. ויש פותרין: בית האלי, על שקבל עליו קללות יהושע (יהושע ו כו): ארור האיש אשר יקום ובנה וגו'. אמרו רבותינו (ירושלמי סנהדרין י ב) חיאל משל (בנימין) ויריחו משל יהושפט (בנימין) ומפני מה תלאו באחאב, שתולין את הקללה במקולקל [ספרים אחרים במקולל]: **באבירם בכרו יסדה.** כשיסדה,

מת בנו בכורו, וקבר והלך וקבר כל בניו, עד שמת האחרון בהצבת דלתות, וכן הוא קללות של יהושע (שם): בבכורו ייסדנה ובצעירו יציב דלתיה:

נ"ך יומי - שבת־קדש פרשת חקת, ט' תמוז

הילולת כ"ק מרן אדמו"ר ה"שפע חיים" מצאנז קלויזנבורג זיעוכי"א

מלכים־א פרק י"ז

(א) וַיֹּאמֶר אֵלָיְהוּ הַתִּשְׁבִּי מִתֹּשָׁבֵי גִלְעָד אֶל אַחְאָב חַי ה' אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר עָמַדְתִּי לְפָנָיו אִם יִהְיֶה הַשָּׁנִים הָאֵלֶּה טַל וּמָטָר כִּי אִם לְפִי דְבָרִי: (ס)

ויאמר אליהו התשבי. מארץ (ספרים אחרים שם העיר) ששמה תושב: **חי ה'.** למה סמכו כאן, אלא שהלכו אליהו ואחאב לנחם את חיאל באבלו, אמר אחאב לאליהו: אפשר שקללת התלמיד נתקיימה, וקללת משה רבינו לא נתקיימה, שנאמר (דברים יא יז): וסרתם ועבדתם אלהים אחרים והשתחויתם להם, וחרה אף ה' בכם ועצר את השמים, והרי כל ישראל עובדין עבודה זרה, ואין גשמים נעצרים, מיד ויאמר אליהו וגו' (ירושלמי סנהדרין י ב):

(ב) וַיְהִי דְבַר ה' אֵלָיו לֵאמֹר: (ג) לֵךְ מִזֶּה וּפָנִיתָ לְךָ קֵדְמָה וְנִסְתַּרְתָּ בְּנַחַל כְּרִית אֲשֶׁר עַל פְּנֵי הַיַּרְדֵּן:

ונסתרת. מפני אחאב ואיזבל:

(ד) וְהָיָה מֵהַנַּחַל תִּשְׁתֶּה וְאֶת הָעֹרְבִים צִוִּיתִי לְכַלְכֶּלְךָ שָׁם: (ה) וַיֵּלֶךְ וַיַּעַשׂ כִּדְבַר ה' וַיֵּלֶךְ וַיֵּשֶׁב בְּנַחַל כְּרִית אֲשֶׁר עַל פְּנֵי הַיַּרְדֵּן: (ו) וְהָעֹרְבִים מְבִיאִים לוֹ לֶחֶם וּבָשָׂר בַּבֹּקֶר וְלֶחֶם וּבָשָׂר בָּעֶרֶב וּמִן הַנַּחַל יִשְׁתֶּה: (ז) וַיְהִי מִקֵּץ יָמִים וַיִּבַשׁ הַנַּחַל כִּי לֹא הָיָה גֶשֶׁם בָּאָרֶץ: (ס)

ויבש הנחל. כדי שידע צורך הגשמים ויטריח לגלות, שהיה קשה בעיני הקב"ה שישראל שרויין מתים ברעב:

(ח) וַיְהִי דְבַר ה' אֵלָיו לֵאמֹר: (ט) קוּם לֵךְ צָרְפַתָה אֲשֶׁר לְצִידוֹן וְיָשַׁבְתָּ שָׁם הִנֵּה צִוִּיתִי שָׁם אִשָּׁה אַלְמָנָה לְכַלְכְּלֶךָּ:

צרפתה. שם העיר: **צויתי שם.** בפמליא שלי, שתכלכלך שם אשה אלמנה:

(י) וַיָּקָם | וַיֵּלֶךְ צָרְפַתָה וַיָּבֹא אֶל פֶּתַח הָעִיר וְהִנֵּה שָׁם אִשָּׁה אַלְמָנָה מְקֹשֶׁשֶׁת עֵצִים וַיִּקְרָא אֵלֶיהָ וַיֹּאמַר קְחִי נָא לִי מְעַט מַיִם בַּכְּלִי וְאֶשְׁתֶּה:

קחי נא לי מעט מים. הוא לא היה מכיר באלמנה שאמר לו הקב"ה, ולמד מאליעזר עבד אברהם, ואמר: אותה שתתן לי מים לשתות, היא האלמנה:

(יא) וַתֵּלֶךְ לָקַחַת וַיִּקְרָא אֵלֶיהָ וַיֹּאמַר לָקְחִי נָא לִי פַּת לֶחֶם בְּיָדֶךָ: (יב) וַתֹּאמֶר חַי ה' אֱלֹהֶיךָ אִם יֶשׁ לִי מָעוֹג כִּי אִם מְלֹא כַף קֶמַח בַּכַּד וּמְעַט שֶׁמֶן בַּצַּפַּחַת וְהִנְנִי מְקֹשֶׁשֶׁת שְׁנַיִם עֵצִים וּבָאתִי וַעֲשִׂיתִיהוּ לִי וְלִבְנִי וַאֲכַלְנֵהוּ וָמֵתְנוּ:

מעוג. כמו עוגה: **מלא כף.** תרגם יונתן: מלי פיסת ידא: **בצפחת.** ביטויל"א בלע"ז, כמו שנאמר בשאול (שמואל א כו יב): צפחת המים אשר מראשותיו: **ומתנו.** משם ולהלן נמות ברעב:

(יג) וַיֹּאמֶר אֵלֶיהָ אֱלִיָּהוּ אַל תִּירְאִי בֹּאִי עֲשִׂי כִדְבָרֵךְ אָךְ עֲשִׂי לִי מִשָּׁם עֻגָה קְטַנָּה בָּרִאשֹׁנָה וְהוֹצִאת לִי וְלָךְ וְלִבְנֵךְ תַּעֲשִׂי בָּאַחֲרֹנָה: **(ס)**

עוגה קטנה בראשונה. מדרש אגדה יש בבראשית רבה (למה בראשונה) בותאמר לאה בגד:

(יד) כִּי כֹה אָמַר יהוה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל כַּד הַקֶּמַח לֹא תִכְלֶה וְצַפַּחַת הַשָּׁמֶן לֹא תֶחְסָר עַד יוֹם (תתן) תֵּת יהוה גֶּשֶׁם עַל פְּנֵי הָאֲדָמָה: **(טו)** וַתֵּלֶךְ וַתַּעֲשֶׂה כִּדְבַר אֵלִיָּהוּ וַתֹּאכַל (הוא) (והיא) הִיא וְהוּא וּבֵיתָהּ יָמִים: **(טז)** כַּד הַקֶּמַח לֹא כָלָתָה וְצַפַּחַת הַשָּׁמֶן לֹא חָסֵר כִּדְבַר יהוה אֲשֶׁר דִּבֶּר בְּיַד אֵלִיָּהוּ: **(פ)** **(יז)** וַיְהִי אַחַר הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה חָלָה בֶּן הָאִשָּׁה בַּעֲלַת הַבַּיִת וַיְהִי חָלְיוֹ חָזָק מְאֹד עַד אֲשֶׁר לֹא נוֹתְרָה בּוֹ נְשָׁמָה:

חלה בן האשה. כדי שיצטרך למפתח של תחיית המתים, כדאיתא בשילהי אגדתא דחלק (סנהדרין קיג א):

(יח) וַתֹּאמֶר אֶל אֵלִיָּהוּ מַה לִּי וָלָךְ אִישׁ הָאֱלֹהִים בָּאתָ אֵלַי לְהַזְכִּיר אֶת עֲוֹנִי וּלְהָמִית אֶת בְּנִי:

להזכיר את עוני. עד שלא באת אלי, היו שוקלין מעשי ומעשה עירי, והייתי ראוי לנס, משבאת לכאן, לא נחשבתי לכלום, ואין צדקתי ניכרת (ספרים אחרים נזכרת), וכן בלוט הוא אומר (בראשית יט יט): ואנכי לא אוכל להמלט ההרה, אצל אברהם, שלא תהא זכותי נזכרת אצלו (בראשית רבה נ יא):

(יט) וַיֹּאמֶר אֵלֶיהָ תְּנִי לִי אֶת בְּנֵךְ וַיִּקָּחֵהוּ מֵחֵיקָהּ וַיַּעֲלֵהוּ אֶל הָעֲלִיָּה אֲשֶׁר הוּא יֹשֵׁב שָׁם וַיַּשְׁכִּבֵהוּ עַל מִטָּתוֹ: **(כ)** וַיִּקְרָא אֶל יהוה וַיֹּאמֶר יהוה אֱלֹהָי הֲגַם עַל הָאַלְמָנָה אֲשֶׁר אֲנִי מִתְגּוֹרֵר עִמָּהּ הֵרֵעוֹתָ לְהָמִית אֶת בְּנָהּ: **(כא)** וַיִּתְמֹדֵד עַל הַיֶּלֶד שָׁלֹשׁ פְּעָמִים וַיִּקְרָא אֶל יהוה וַיֹּאמֶר יהוה אֱלֹהָי תָּשָׁב נָא נֶפֶשׁ הַיֶּלֶד הַזֶּה עַל קִרְבּוֹ:

ויתמודד. מלשון מדה, נשתטח עליו:

(כב) וַיִּשְׁמַע יהוה בְּקוֹל אֵלִיָּהוּ וַתָּשָׁב נֶפֶשׁ הַיֶּלֶד עַל קִרְבּוֹ וַיֶּחִי: **(כג)** וַיִּקַּח אֵלִיָּהוּ אֶת הַיֶּלֶד וַיּוֹרִדֵהוּ מִן הָעֲלִיָּה הַבַּיְתָה וַיִּתְּנֵהוּ לְאִמּוֹ וַיֹּאמֶר אֵלִיָּהוּ רְאִי חַי בְּנֵךְ: **(כד)** וַתֹּאמֶר הָאִשָּׁה אֶל אֵלִיָּהוּ עַתָּה זֶה יָדַעְתִּי כִּי אִישׁ אֱלֹהִים אָתָּה וּדְבַר יהוה בְּפִיךְ אֱמֶת: **(פ)**

פרק משנה שבועי

מכות פרק א׳

א. כֵּיצַד הָעֵדִים נַעֲשִׂים זוֹמְמִין, מְעִידִין אָנוּ בְּאִישׁ פְּלוֹנִי שֶׁהוּא בֶּן גְּרוּשָׁה אוֹ בֶן חֲלוּצָה, אֵין אוֹמְרִים יֵעָשֶׂה זֶה בֶּן גְּרוּשָׁה אוֹ בֶן חֲלוּצָה תַּחְתָּיו, אֶלָּא לוֹקֶה אַרְבָּעִים. מְעִידִין אָנוּ בְּאִישׁ פְּלוֹנִי שֶׁהוּא חַיָּב לִגְלוֹת, אֵין אוֹמְרִים יִגְלֶה זֶה תַּחְתָּיו, אֶלָּא לוֹקֶה אַרְבָּעִים. מְעִידִין אָנוּ בְּאִישׁ פְּלוֹנִי שֶׁגֵּרַשׁ אֶת אִשְׁתּוֹ וְלֹא נָתַן לָהּ כְּתֻבָּתָהּ, וַהֲלֹא בֵּין הַיּוֹם וּבֵין לְמָחָר סוֹפוֹ לִתֵּן לָהּ כְּתֻבָּתָהּ, אוֹמְדִין כַּמָּה אָדָם רוֹצֶה לִתֵּן בִּכְתֻבָּתָהּ שֶׁל זוֹ, שֶׁאִם נִתְאַלְמְנָה אוֹ נִתְגָּרְשָׁה, וְאִם מֵתָה יִירָשֶׁנָּה בַּעְלָהּ. מְעִידִין אָנוּ בְּאִישׁ פְּלוֹנִי שֶׁהוּא חַיָּב לַחֲבֵרוֹ אֶלֶף זוּז עַל מְנָת לִתְּנָן לוֹ מִכָּאן וְעַד שְׁלֹשִׁים יוֹם, וְהוּא אוֹמֵר מִכָּאן וְעַד עֶשֶׂר שָׁנִים, אוֹמְדִין כַּמָּה אָדָם רוֹצֶה לִתֵּן וְיִהְיוּ בְיָדוֹ אֶלֶף זוּז, בֵּין נוֹתְנָן מִכָּאן וְעַד שְׁלֹשִׁים יוֹם, בֵּין נוֹתְנָן מִכָּאן וְעַד עֶשֶׂר שָׁנִים:

ר"ע מברטנורה

כֵּיצַד הָעֵדִים נַעֲשִׂים זוֹמְמִין. הָכִי קָאָמַר, אוֹתָן עֵדִים שֶׁנִּמְצְאוּ זוֹמְמִין וְאֵין עוֹשִׂין בָּהֶן דִּין הֲזָמָה, כְּלוֹמַר שֶׁאֵין מְקַיְּמִין בָּהֶם וַעֲשִׂיתֶם לוֹ כַּאֲשֶׁר זָמַם לַעֲשׂוֹת לְאָחִיו, כֵּיצַד הֵן נַעֲשִׂים זוֹמְמִים: **מְעִידִין אָנוּ בְּאִישׁ פְּלוֹנִי.** כֹּהֵן: **שֶׁהוּא בֶן גְּרוּשָׁה.** בְּפָנֵינוּ נִתְגָּרְשָׁה אִמּוֹ קֹדֶם שֶׁנּוֹלַד וַהֲרֵי הוּא חָלָל: **אֵין אוֹמְרִים.** אִם הוּזַמּוּ וְהֵם כֹּהֲנִים יֵעָשֶׂה זֶה בֶּן גְּרוּשָׁה לְקַיֵּם בּוֹ כַּאֲשֶׁר זָמַם, דְּהָא כְּתִיב (דְּבָרִים יט) וַעֲשִׂיתֶם לוֹ כַּאֲשֶׁר זָמַם, לוֹ וְלֹא לְזַרְעוֹ. וְאִם תַּעֲשֵׂהוּ חָלָל וְהוּא כֹּהֵן, פָּסַלְתָּ אֶת זַרְעוֹ לְעוֹלָם. וְאִם תֹּאמַר נִפְסֹל אוֹתוֹ לְבַדּוֹ וְלֹא זַרְעוֹ, בָּעִינַן כַּאֲשֶׁר זָמַם לַעֲשׂוֹת וְלֵיכָּא, שֶׁהֲרֵי הוּא זָמַם לִפְסֹל הַנִּדּוֹן וְאֶת זַרְעוֹ: **אֶלָּא לוֹקֶה אַרְבָּעִים.** דְּאָמַר קְרָא (שָׁם כה) וְהִצְדִּיקוּ אֶת הַצַּדִּיק וְהִרְשִׁיעוּ אֶת הָרָשָׁע וְהָיָה אִם בֶּן הַכּוֹת הָרָשָׁע, מִשּׁוּם דְּהִרְשִׁיעוּ אֶת הָרָשָׁע, וְהָיָה אִם בֶּן הַכּוֹת הָרָשָׁע, אֶלָּא, עֵדִים שֶׁהִרְשִׁיעוּ אֶת הַצַּדִּיק וַאֲתוּ עֵדִי אַחֲרִינֵי וְהִצְדִּיקוּ אֶת הַצַּדִּיק דְּמֵעִקָּרָא וְשַׁוּוּנְהוּ לְהָנָךְ רְשָׁעִים, וְהָיָה אִם בֶּן הַכּוֹת הָרָשָׁע: **אֵין אוֹמְרִים יִגְלֶה זֶה.** דִּכְתִיב בְּרוֹצֵחַ (שָׁם יט) הוּא יָנוּס, הוּא וְלֹא זוֹמְמָיו: **שֶׁגֵּרַשׁ אֶת אִשְׁתּוֹ.** בְּפָנֵינוּ בְּיוֹם פְּלוֹנִי, וְזֶה אוֹמֵר לֹא גֵּרַשְׁתִּי וְאֵינִי חַיָּב לָהּ כְּתֻבָּה: **וְהַלֹּא בֵּין הַיּוֹם וּבֵין לְמָחָר.** כְּלוֹמַר מַה יִּשַּׁלְמוּ לוֹ, אִם תֹּאמַר כָּל הַכְּתֻבָּה, וַהֲלֹא שֶׁמָּא יָמוּת אוֹ שֶׁמָּא יִגָּרְשֶׁנָּה הַיּוֹם אוֹ לְמָחָר וְסוֹפוֹ לִתֵּן לָהּ, נִמְצָא שֶׁלֹּא הָיוּ מַפְסִידִין אוֹתוֹ כְּלוּם: **אוֹמְדִין כַּמָּה אָדָם רוֹצֶה לִתֵּן בִּכְתֻבָּתָהּ שֶׁל זוֹ.** מְסֻפָּק. שֶׁאִם נִתְאַלְמְנָה אוֹ נִתְגָּרְשָׁה יִטְּלֶנָּה לוֹקֵחַ, וְאִם מֵתָה יִירָשֶׁנָּה בַּעְלָהּ וְיַפְסִיד מְעוֹתָיו שֶׁנָּתַן, וְכָךְ יִתְּנוּ הָעֵדִים לַבַּעַל:

ב. מְעִידִין אָנוּ בְּאִישׁ פְּלוֹנִי שֶׁחַיָּב לַחֲבֵרוֹ מָאתַיִם זוּז, וְנִמְצְאוּ זוֹמְמִין, לוֹקִין וּמְשַׁלְּמִין, שֶׁלֹּא הַשֵּׁם הַמְּבִיאוֹ לִידֵי מַכּוֹת, מְבִיאוֹ לִידֵי תַּשְׁלוּמִין, דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים, כָּל הַמְשַׁלֵּם אֵינוֹ לוֹקֶה:

ר"ע מברטנורה

שֶׁלֹּא הַשֵּׁם הַמְּחַיְּבוֹ מַלְקוֹת. לֹא הַמִּקְרָא הַמְּחַיְּבוֹ מַלְקוֹת מְחַיְּבוֹ תַּשְׁלוּמִין. מַלְקוֹת, מִלֹּא תַעֲנֶה. תַּשְׁלוּמִין, מִמַּעֲשֶׂיתֶם לוֹ כַּאֲשֶׁר זָמַם: **כָּל הַמְשַׁלֵּם אֵינוֹ לוֹקֶה.** דִּכְתִיב כְּדֵי רִשְׁעָתוֹ,

עַל רִשְׁעָה אַחַת אַתָּה מְחַיְּבוֹ וְאִי אַתָּה מְחַיְּבוֹ עַל שְׁתֵּי רִשְׁעָיוֹת. וּמִדְּקָאָמְרִי רַבָּנָן מְשַׁלֵּם וְאֵינוֹ לוֹקֶה וְלֹא אָמְרִי לוֹקֶה וְאֵינוֹ מְשַׁלֵּם, שְׁמַע מִנַּהּ דְּכָל הֵיכָא דְּאִיכָּא תַּרְתֵּי מַלְקוֹת וְתַשְׁלוּמִין לֹא אָמְרִינַן יִלְקֶה וְלֹא יְשַׁלֵּם אֶלָּא מְשַׁלֵּם וְאֵינוֹ לוֹקֶה. וְכֵן הֲלָכָה:

ג. מְעִידִין אָנוּ בְּאִישׁ פְּלוֹנִי שֶׁהוּא חַיָּב מַלְקוּת אַרְבָּעִים, וְנִמְצְאוּ זוֹמְמִין, לוֹקִין שְׁמוֹנִים, מִשּׁוּם לֹא תַעֲנֶה בְרֵעֲךָ עֵד שָׁקֶר (שמות כ), וּמִשּׁוּם וַעֲשִׂיתֶם לוֹ כַּאֲשֶׁר זָמַם (דברים יט), דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים, אֵינָן לוֹקִין אֶלָּא אַרְבָּעִים. מְשַׁלְּשִׁין בְּמָמוֹן וְאֵין מְשַׁלְּשִׁין בְּמַכּוֹת. כֵּיצַד, הֶעִידוּהוּ שֶׁהוּא חַיָּב לַחֲבֵרוֹ מָאתַיִם זוּז, וְנִמְצְאוּ זוֹמְמִין, מְשַׁלְּשִׁין בֵּינֵיהֶם. אֲבָל אִם הֶעִידוּהוּ שֶׁהוּא חַיָּב מַלְקוּת אַרְבָּעִים, וְנִמְצְאוּ זוֹמְמִין, כָּל אֶחָד וְאֶחָד לוֹקֶה אַרְבָּעִים:

ר"ע מברטנורה

מְשׁוּם לֹא תַעֲנֶה. שֶׁהֲרֵי כְּשֶׁאִי אֶפְשָׁר לְקַיֵּם בָּעֵדִים וַעֲשִׂיתֶם לוֹ כַּאֲשֶׁר זָמַם, כְּגוֹן מְעִידִים אָנוּ בְּאִישׁ פְּלוֹנִי שֶׁהוּא בֶּן גְּרוּשָׁה, לוֹקִים הָעֵדִים מִשּׁוּם לֹא תַעֲנֶה, הָכָא דְּאִיכָּא אַזְהָרַת לֹא תַעֲנֶה וְאִיכָּא נַמִּי כַּאֲשֶׁר זָמַם, לוֹקִים שְׁמוֹנִים. וְאֵין הֲלָכָה כְּרַבִּי מֵאִיר: **מְשַׁלְּשִׁין בְּמָמוֹן.** עֵדִים זוֹמְמִין שֶׁחַיָּבִין בְּתַשְׁלוּמִין מְשַׁלְּמִין הַמָּמוֹן לְפִי מִסְפַּר הָעֵדִים. אִם הָיוּ שְׁלֹשָׁה עֵדִים וְהוּזַמּוּ, כָּל אֶחָד מְשַׁלֵּם שְׁלִישׁ הַמָּמוֹן שֶׁהָיוּ רוֹצִים לְהַפְסִידוֹ: **וְאֵין מְשַׁלְּשִׁין בְּמַכּוֹת.** שֶׁאֵין כָּל אֶחָד מֵהָעֵדִים לוֹקֶה שְׁלִישׁ מַלְקוֹת, אֶלָּא כָּל אֶחָד לוֹקֶה אַרְבָּעִים. דְּבָעִינַן וַעֲשִׂיתֶם לוֹ כַּאֲשֶׁר זָמַם, וְכָל אֶחָד מֵהֶם מְבַקֵּשׁ לְהַלְקוֹת הַנִּדּוֹן מַלְקוֹת שָׁלֵם. וּמָמוֹן מִצְטָרֵף, כְּשֶׁיִּתֵּן כָּל אֶחָד מֵהֶם שְׁלִישׁ הֲרֵי קִבֵּל מַה שֶּׁרָצוּ לְהַפְסִידוֹ בֵּין כֻּלָּם, אֲבָל מַכּוֹת לֹא מִצְטָרְפִין:

ד. אֵין הָעֵדִים נַעֲשִׂים זוֹמְמִין עַד שֶׁיְּזוֹמוּ אֶת עַצְמָן. כֵּיצַד, אָמְרוּ מְעִידִין אָנוּ בְּאִישׁ פְּלוֹנִי שֶׁהָרַג אֶת הַנֶּפֶשׁ, אָמְרוּ לָהֶן הֵיאַךְ אַתֶּם מְעִידִין, שֶׁהֲרֵי נֶהֱרָג זֶה אוֹ הַהוֹרֵג הָיָה עִמָּנוּ אוֹתוֹ הַיּוֹם בְּמָקוֹם פְּלוֹנִי, אֵין אֵלּוּ זוֹמְמִין. אֲבָל אָמְרוּ לָהֶם הֵיאַךְ אַתֶּם מְעִידִין, שֶׁהֲרֵי אַתֶּם הֱיִיתֶם עִמָּנוּ אוֹתוֹ הַיּוֹם בְּמָקוֹם פְּלוֹנִי, הֲרֵי אֵלּוּ זוֹמְמִין, וְנֶהֱרָגִין עַל פִּיהֶם:

ר"ע מברטנורה

עַד שֶׁיְּזוֹמוּ עַצְמָן. שֶׁיְּזוֹמוּ אוֹתָן בְּעִסְקֵי גוּפָן, לֹא בְּעִסְקֵי הַהוֹרֵג [וְהֶהָרוּג], כְּדִמְפָרֵשׁ וְאָזֵיל. וְנָפְקָא לָן מִקְרָא דִּכְתִיב (דְּבָרִים יט) וְהִנֵּה עֵד שֶׁקֶר הָעֵד, עַד שֶׁיִּהְיֶה הַשֶּׁקֶר בְּגוּפָן שֶׁל עֵדִים:

ה. בָּאוּ אֲחֵרִים וְהִזִּימוּם, בָּאוּ אֲחֵרִים וְהִזִּימוּם, אֲפִלּוּ מֵאָה, כֻּלָּם יֵהָרְגוּ. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר, אִסְטָסִית הִיא זוֹ, וְאֵינָהּ נֶהֱרֶגֶת אֶלָּא כַּת הָרִאשׁוֹנָה בִלְבָד:

ר"ע מברטנורה

וַאֲפִלּוּ הָיוּ מֵאָה. כְּתוֹת שֶׁהֵעִידוּ זוֹ אַחַר זוֹ בְּעֵדוּת אַחַת וְכַת אַחַת הִזַּמָּה אֶת כֻּלָּן, כֻּלָּן יֵהָרְגוּ: **אִסְטָסִית הִיא זֹאת.** כְּלוֹמַר זֹאת הַכַּת סָרָה וְסַטְיָא הִיא, שֶׁכָּךְ נָטְלוּ עֵצָה בֵּינֵיהֶן לְהַזִּים כָּל הַבָּא לְהָעִיד בְּעֵדוּת זֹאת. פֵּרוּשׁ אַחֵר אִסְטָסִית הִיא זוֹ, וְכִי עֵדוּת זוֹ יוֹרָה שֶׁל אִסְטִיס הִיא שֶׁצּוֹבַעַת כָּל הַנּוֹגֵעַ בָּהּ: **וְאֵינָהּ נֶהֱרֶגֶת אֶלָּא כַּת רִאשׁוֹנָה בִלְבָד.** דִּסְבִירָא לֵיהּ לְרַבִּי יְהוּדָה

דִּלְאַחַר דְּאִתַּזְמָא לַהּ כַּת רִאשׁוֹנָה, תּוּ לֹא מְקַבְּלִים סָהֲדוּתָא דְכַת שְׁנִיָּה דְּאָתְיָא לְאַסְהִיד בָּתְרַהּ, וְאִי אַסָּהֲדָה וְאִתַּזְמָא לֹא קָטְלִינַן לַהּ, דִּלְאֹ קָרִינַן לַהּ וַעֲשִׂיתֶם לוֹ, דְּהָא לֹא קָטְלִינַן אַפֻּמָּה. וְאֵין הֲלָכָה כְּרַבִּי יְהוּדָה:

ו. אֵין הָעֵדִים זוֹמְמִין נֶהֱרָגִין, עַד שֶׁיִּגָּמֵר הַדִּין, שֶׁהֲרֵי הַצְּדוֹקִין אוֹמְרִים, עַד שֶׁיֵּהָרֵג, שֶׁנֶּאֱמַר נֶפֶשׁ תַּחַת נָפֶשׁ. אָמְרוּ לָהֶם חֲכָמִים, וַהֲלֹא כְּבָר נֶאֱמַר (דברים יט) וַעֲשִׂיתֶם לוֹ כַּאֲשֶׁר זָמַם לַעֲשׂוֹת לְאָחִיו, וַהֲרֵי אָחִיו קַיָּם. וְאִם כֵּן לָמָּה נֶאֱמַר נֶפֶשׁ תַּחַת נָפֶשׁ, יָכוֹל מִשָּׁעָה שֶׁקִּבְּלוּ עֵדוּתָן יֵהָרֵגוּ, תַּלְמוּד לוֹמַר, נֶפֶשׁ תַּחַת נָפֶשׁ, הָא אֵינָן נֶהֱרָגִין עַד שֶׁיִּגָּמֵר הַדִּין:

ר"ע מברטנורה

עַד שֶׁיִּגָּמֵר הַדִּין. שֶׁל הַנִּדּוֹן שֶׁיֵּהָרֵג עַל פִּיהֶן, וְאַחַר כֵּן הוּזַמּוּ:

ז. עַל פִּי שְׁנַיִם עֵדִים אוֹ שְׁלֹשָׁה עֵדִים יוּמַת הַמֵּת (שם יז), אִם מִתְקַיֶּמֶת הָעֵדוּת בִּשְׁנַיִם, לָמָּה פָּרַט הַכָּתוּב בִּשְׁלֹשָׁה, אֶלָּא לְהַקִּישׁ שְׁלֹשָׁה לִשְׁנַיִם, מַה שְׁלֹשָׁה מַזִּימִין אֶת הַשְּׁנַיִם, אַף הַשְּׁנַיִם יָזוֹמוּ אֶת הַשְּׁלֹשָׁה. וּמִנַּיִן אֲפִלּוּ מֵאָה, תַּלְמוּד לוֹמַר, עֵדִים. רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר, מַה שְׁנַיִם אֵינָן נֶהֱרָגִין עַד שֶׁיְּהוּ שְׁנֵיהֶם זוֹמְמִין, אַף שְׁלֹשָׁה אֵינָן נֶהֱרָגִין עַד שֶׁיְּהוּ שְׁלָשְׁתָּן זוֹמְמִין. וּמִנַּיִן אֲפִלּוּ מֵאָה, תַּלְמוּד לוֹמַר, עֵדִים. רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר, לֹא בָא הַשְּׁלִישִׁי אֶלָּא לְהַחְמִיר עָלָיו וְלַעֲשׂוֹת דִּינוֹ כְּיוֹצֵא בָאֵלּוּ. וְאִם כֵּן עָנַשׁ הַכָּתוּב לַנִּטְפָּל לְעוֹבְרֵי עֲבֵרָה כְּעוֹבְרֵי עֲבֵרָה, עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה יִשַּׁלֵּם שָׂכָר לַנִּטְפָּל לְעוֹשֵׂי מִצְוָה כְּעוֹשֵׂי מִצְוָה:

ר"ע מברטנורה

וּמִנַּיִן אֲפִלּוּ מֵאָה. שֶׁשְּׁנַיִם מַזִּימִין מֵאָה שֶׁהֵעִידוּ יַחַד: **מַה שְׁנַיִם אֵינָן נֶהֱרָגִין עַד שֶׁהוּזַּמּוּ שְׁנֵיהֶן.** דִּכְתִיב (דְּבָרִים יט) וְהִנֵּה עֵד שֶׁקֶר הָעֵד, וְאָמַר מַר, כָּל מָקוֹם שֶׁנֶּאֱמַר עֵד הֲרֵי כָּאן שְׁנַיִם עַד שֶׁיִּפָּרֵט לְךָ הַכָּתוּב אֶחָד: **עַד שֶׁיִּהְיוּ שְׁלָשְׁתָּן זוֹמְמִין.** וְהוּא שֶׁהֵעִיד כָּל אֶחָד בְּתוֹךְ כְּדֵי דִבּוּר שֶׁל סִיּוּמוֹ שֶׁל חֲבֵרוֹ. אֲבָל אִם הֵעִידוּ שְׁנַיִם וּלְאַחַר זְמַן הֵעִידוּ הָאֲחֵרִים, הֲרֵי הֵן שְׁתֵּי כִתּוֹת לְכָל דָּבָר: **רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר לֹא בָא הַשְּׁלִישִׁי אֶלָּא לְהַחְמִיר עָלָיו.** שֶׁלֹּא תֹּאמַר הוֹאִיל וּבְלֹא הַשְּׁלִישִׁי הָיְתָה הָעֵדוּת מִתְקַיֶּמֶת לֹא יַעֲשׂוּ בוֹ דִּין הַזָּמָה, לְמֶדְךָ הַכָּתוּב שֶׁאַף הוּא נִדּוֹן: **עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה.** שֶׁמִּדָּה טוֹבָה מְרֻבָּה עַל מִדַּת פֻּרְעָנוּת:

ח. מַה שְׁנַיִם נִמְצָא אַחַד מֵהֶן קָרוֹב אוֹ פָסוּל עֵדוּתָן בְּטֵלָה, אַף שְׁלֹשָׁה נִמְצָא אֶחָד מֵהֶן קָרוֹב אוֹ פָסוּל, עֵדוּתָן בְּטֵלָה. מִנַּיִן אֲפִלּוּ מֵאָה, תַּלְמוּד לוֹמַר, עֵדִים. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי, בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים, בְּדִינֵי נְפָשׁוֹת. אֲבָל בְּדִינֵי מָמוֹנוֹת, תִּתְקַיֵּם הָעֵדוּת בַּשְּׁאָר. רַבִּי אוֹמֵר, אֶחָד דִּינֵי מָמוֹנוֹת וְאֶחָד דִּינֵי נְפָשׁוֹת. בִּזְמַן שֶׁהִתְרוּ בָהֶן, אֲבָל בִּזְמַן שֶׁלֹּא הִתְרוּ בָהֶן, מַה יַּעֲשׂוּ שְׁנֵי אַחִין שֶׁרָאוּ בְּאֶחָד שֶׁהָרַג אֶת הַנֶּפֶשׁ:

ר"ע מברטנורה

בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים בְּדִינֵי נְפָשׁוֹת. דִּכְתִיב (בְּמִדְבַּר לה) וְהִצִּילוּ הָעֵדָה, וּמְהַדְּרִינַן אַזְכּוּתָא: **אֶחָד דִּינֵי מָמוֹנוֹת.** נַמִּי עֵדוּתָן בְּטֵלָה: **בְּזְמַן שֶׁהִתְרוּ בָהֶן.** בְּדִינֵי נְפָשׁוֹת אָיְרֵי. כְּלוֹמַר, כִּי אָמְרִינַן דִּבְטֵלָה, זֶהוּ בִּזְמַן שֶׁהַקָּרוֹב אוֹ הַפָּסוּל נִשְׁתַּתֵּף מִתְּחִלָּה לִהְיוֹת מִן הַמַּתְרִין בְּעוֹבְרֵי עֲבֵרָה, אֲבָל אִם לֹא הִתְרוּ בָהֶן וְלֹא כְּלוּם לִהְיוֹת עֵד בַּדָּבָר, לֹא בְּטֵלָה עֵדוּת הָאֲחֵרִים בִּשְׁבִיל רְאִיָּתוֹ שֶׁל זֶה. וַהֲלָכָה כְּרַבִּי:

ט. הָיוּ שְׁנַיִם רוֹאִין אוֹתוֹ מֵחַלּוֹן זֶה וּשְׁנַיִם רוֹאִין אוֹתוֹ מֵחַלּוֹן זֶה וְאֶחָד מַתְרֶה בּוֹ בָּאֶמְצַע, בִּזְמַן שֶׁמִּקְצָתָן רוֹאִין אֵלּוּ אֶת אֵלּוּ, הֲרֵי אֵלּוּ עֵדוּת אַחַת. וְאִם לָאו, הֲרֵי אֵלּוּ שְׁתֵּי עֵדָיוֹת. לְפִיכָךְ אִם נִמְצֵאת אַחַת מֵהֶן זוֹמֶמֶת, הוּא וָהֵן נֶהֱרָגִין וְהַשְּׁנִיָּה פְּטוּרָה. רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר, לְעוֹלָם אֵין נֶהֱרָגִין עַד שֶׁיִּהוּ פִּי שְׁנֵי עֵדָיו מַתְרִין בּוֹ, שֶׁנֶּאֱמַר (דברים יז) עַל פִּי שְׁנַיִם עֵדִים. דָּבָר אַחֵר, עַל פִּי שְׁנַיִם עֵדִים, שֶׁלֹּא תְהֵא סַנְהֶדְרִין שׁוֹמַעַת מִפִּי הַתֻּרְגְּמָן:

ר"ע מברטנורה

וְאֶחָד מַתְרֶה בּוֹ בָּאֶמְצַע. הַמַּתְרֶה מִצְטָרֵף עִם הַכַּת שֶׁל עֵדִים, שֶׁהוּא רוֹאֶה אוֹתָם וְהֵם רוֹאִים אוֹתוֹ בְּשָׁעַת הַהַתְרָאָה. לְפִיכָךְ אִם הָיוּ שְׁתֵּי הַכִּתּוֹת שֶׁבִּשְׁנֵי הַחַלּוֹנוֹת רוֹאִים אוֹתוֹ, מִצְטָרְפִים אֵלּוּ עִם אֵלּוּ וְהֵם כֻּלָּם עֵדוּת אֶחָת: **הוּא וָהֵן נֶהֱרָגִין.** הוּא נֶהֱרָג דְּאַפַּתְּי אִיפָּא כַּת אַחַת שֶׁלֹּא הוּזְּמָה, וְהֵם הַנִּזְמִין נֶהֱרָגִין שֶׁהֲרֵי הוּזְּמוּ: **שֶׁלֹּא תְהֵא סַנְהֶדְרִין שׁוֹמַעַת מִפִּי הַתֻּרְגְּמָן.** שֶׁצְּרִיכִין שֶׁיִּהְיוּ הַדַּיָּנִים מַכִּירִים בִּלְשׁוֹן הָעֵדִים וְלֹא יִצְטָרְכוּ לְהַעֲמִיד מֵלִיץ בֵּינוֹתָם. וְכֵן הֲלָכָה:

י. מִי שֶׁנִּגְמַר דִּינוֹ וּבָרַח וּבָא לִפְנֵי אוֹתוֹ בֵּית דִּין, אֵין סוֹתְרִים אֶת דִּינוֹ. כָּל מָקוֹם שֶׁיַּעַמְדוּ שְׁנַיִם וְיֹאמְרוּ, מְעִידִין אָנוּ בְּאִישׁ פְּלוֹנִי שֶׁנִּגְמַר דִּינוֹ בְּבֵית דִּינוֹ שֶׁל פְּלוֹנִי, וּפְלוֹנִי וּפְלוֹנִי עֵדָיו, הֲרֵי זֶה יֵהָרֵג. סַנְהֶדְרִין נוֹהֶגֶת בָּאָרֶץ וּבְחוּצָה לָאָרֶץ. סַנְהֶדְרִין הַהוֹרֶגֶת אֶחָד בְּשָׁבוּעַ נִקְרֵאת חָבְלָנִית. רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה אוֹמֵר, אֶחָד לְשִׁבְעִים שָׁנָה. רַבִּי טַרְפוֹן וְרַבִּי עֲקִיבָא אוֹמְרִים, אִלּוּ הָיִינוּ בַּסַּנְהֶדְרִין לֹא נֶהֱרַג אָדָם מֵעוֹלָם. רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר, אַף הֵן מַרְבִּין שׁוֹפְכֵי דָמִים בְּיִשְׂרָאֵל:

ר"ע מברטנורה

סַנְהֶדְרִין. הַסְּמוּכִים בָּאָרֶץ, יֵשׁ לָהֶן רְשׁוּת לָדוּן דִּינֵי קְנָסוֹת וְדִינֵי נְפָשׁוֹת, בֵּין בָּאָרֶץ בֵּין בְּחוּצָה לָאָרֶץ, כָּל זְמַן שֶׁיֵּשׁ בֵּית דִּין הַגָּדוֹל בִּלְשְׁכַּת הַגָּזִית. שֶׁנֶּאֱמַר (דְּבָרִים יז) לִבְלְתִּי שְׁמֹעַ אֶל הַכֹּהֵן אוֹ אֶל הַשֹּׁפֵט, בִּזְמַן שֶׁיֵּשׁ כֹּהֵן מַקְרִיב עַל גַּבֵּי מִזְבֵּחַ יֵשׁ שׁוֹפֵט שֶׁדָּן דִּינֵי נְפָשׁוֹת, בִּזְמַן שֶׁאֵין כֹּהֵן אֵין שׁוֹפֵט: **סַנְהֶדְרִין הַהוֹרֶגֶת אַחַת בְּשָׁבוּעַ.** אַחַת לְשֶׁבַע שָׁנִים: **נִקְרֵאת חוֹבְלָנִית.** שֶׁצָּרִיךְ שֶׁיִּהְיוּ מְתוּנִים בַּדִּין, וְיַחְזִירוּ בְּדִינֵי נְפָשׁוֹת לִזְכוּת: **לֹא נֶהֱרַג אָדָם מֵעוֹלָם.** שֶׁיִּבְדְּקוּ הָעֵדִים בְּדָבָר שֶׁלֹּא יֵדְעוּ לְהָשִׁיב. אִם רוֹצֵחַ הוּא, מָה רְאִיתֶם, טְרֵפָה הָרַג אוֹ שָׁלֵם הָרַג, וְאִם תִּמְצָא לוֹמַר שָׁלֵם הָרַג, שָׁמָּא בִּמְקוֹם סַיִף נָקַב הָיָה. וְאִם מְגַלֶּה עֲרָיוֹת הוּא, רְאִיתֶם כְּמִכְחוֹל בַּשְּׁפּוֹפֶרֶת: **אַף הֵן מַרְבִּים שׁוֹפְכֵי דָמִים.** מִתּוֹךְ כָּךְ אֵין מְכַלִּין הָרְשָׁעִים וּמַרְבִּים לִשְׁפֹּךְ דָּם:

מאמר שבועי בספרי מו"ר שליט"א

חמש מדרגות בהתקשרות

מתוך המאמר 'התקשרות לאחר ג' תמוז'

בספר 'מלך ביפיו'

[נערך ונדפס בגליון "פלאות עדותיך" תמוז תשפ"ה]

***

לכבוד 'יום ההתקשרות', ג' תמוז, יומא דהילולא לכ"ק אדמו"ר מליובאוויטש, נביא בזה חלק מתוך מאמרו העמוק של רבינו שליט"א 'התקשרות לאחר ג' תמוז' - מאמר ארוך ויסודי, העוסק בדרכי ההתקשרות לרבי בכלל ולכ"ק אדמו"ר מליובאוויטש בפרט, ומונה חמש מדרגות בהתקשרות, כנגד חמש מדרגות הנשמה: נפש, רוח, נשמה, חיה, יחידה.

התקשרות בלימוד ובהוראות

בהתקשרות לצדיק או לרבי יש בכללות שתי בחינות, ובפרטות חמש.
הבחינה הכללית הראשונה: להסתכל עליו וללמוד ממנו, והשניה: לקיים הוראותיו.
הבחינה הראשונה נחלקת לשלוש: א. לומדים ממעשיו הגלויים, ומנסים לעשות כמותו. ב. לומדים ממדותיו, מרגישים את המידות הטובות שיש בו, ובפרט את אהבת

ישראל שמקרין ללא גבול[א], ואהבת ישראל אהובי ה' היא שלימות אהבת ה', כידוע[ב].
ג. לומדים את תורתו, ואת דרך חשיבתו.
שלוש הבחינות הללו הן כנגד הכוחות הפנימיים והמודעים של הנפש (וסודרו כאן ממטה למעלה, וממעלה למטה הריהם חב"ד, חג"ת, נהי"ם), וכנגד נר"ן (נפש, רוח, נשמה). פנימיותו של הצדיק מאירה את פניו, "חכמת אדם תאיר פניו", וכל המסתכלים בפניו, נפגשים עם פנימיותו.
הבחינה הכללית השניה, כאמור, היא קיום הוראות.
זוהי כבר התקשרות מסוג אחר. כ"ק אדמו"ר מליובאוויטש כינה את הוראותיו - מבצעים, זהו אימוץ של מושג 'צבאי' וכבר מכך אפשר להירמז שרבי אמיתי חותר בהוראותיו לגלות את כח מסירות הנפש של היהודי. זוהי פניה אל מה שלמעלה מהכוחות הגלויים, אשר מטבעם מוגבלים הם. חשיפת סגולות הנפש הללו - ומכוחו של הרבי - מאפשרת שגם ההתקשרות אל הרבי תהיה אל מה שמעבר לנלמד מהופעת כוחותיו הגלויים.
ההתקשרות בבחינת קיום הוראות מתחלקת בעצמה לשתים: מדריגה אחת היא כל המבצעים עד 'מבצע משיח' ולא עד בכלל, היינו הפצת יהדות בכל ההתרחבות האפשרית. במדריגה הזאת תופסת מקום בראש הפצת המעיינות, התפשטות פנימיות התורה "להחיות עם רב". אכן, גם כשעוסקים בהפצת יהדות בלא להתייחס ישירות למשיח, גם אז המגמה הפנימית היא המשיח, הן כשמלמדים פנימיות התורה - שהרי אז עוסקים בציור השלמות הצפויה, ומעוררים חשק להגיע לזה סוף סוף - והן כשעוסקים בהגברת קיום מצוות וחיים יהודיים, לפי שבזה צוברים רוב גמור בעם, שיהווה קרקע קולטת ומפרה את בשורת הגאולה. אף על פי כן, עניין המשיח אינו ממומש אז, ופנימיות הנפש אינה 'נסחטת' ומתמצה להתקשר לפנימיותו ול'ציפור נפשו' של הרבי.

---

* קטע קצר מתוך הספר "מלך ביפיו" לרבינו שליט"א. לרכישת הספר ניתן לפנות בדוא"ל לכתובת המצויינת באחורי הגליון.

א. ומשם תוצאות לשאר המידות, לגבורתו ותקיפותו, ולרחמנותו וכו', שהרי "חסד – יומא דאזיל עם כולהו יומין" (ע"פ זהר ח"א מו, א).

ב. שהרי כשאוהבים מישהו בשלמות אזי "אוהבים את מה שהאהוב אוהב" (ראה לוח "היום יום" כ"ח ניסן), ומי שמרגיש כי אוהב הוא את ה', אבל טעמו של ה' – שאמר על עצמו "אהבתי אתכם... הלא אח עשו ליעקב... ואוהב את יעקב ואת עשו שנאתי" (מלאכי א, ב) – זר ומוזר בעיניו, סימן הוא שלא את הוי' אלקי ישראל אוהב הוא, אלא מין אלהות זרה שברא לו בצלמו ובדמותו.

לכן יש מדריגה נוספת (**חמישית** - אותיות **משיחית**) בהתקשרות - הצטרפות ל'מבצע משיח'. כאן נצרכים דילוג בנפש והתמסרות מסוג אחר לגמרי, שהרי הולכים ליישם מה שעד כה היה בגדר חלום, ואפשר היה לחיות ב'מרווח נאות' ממנו.

יוצא שדווקא ההתקשרות היותר עמוקה לרבי תלויה בעזיבת ההימצאות בקרבתו, וביציאה החוצה לפעול כחפצו הפנימי. ההתקשרות הפשוטה היא בחינת 'מקום הלימודים', בו נצמדים לאישיות הגלויה ולומדים אותה, אבל אחר כך מתבגרים ו'יוצאים לחיים', ומגלים שדווקא החיים שבפועל מאפשרים להופיע את הכוחות העמוקים, ודווקא ההישלחות אליהם מחברת את השליח אל הממדים הנסתרים שבמשלח.

ההסבר הפשוט מדוע ההתקשרות דרך מילוי הוראות עמוקה יותר הוא, מפני שיש בה פחות 'אני' ויותר ביטול. בלימוד יש תמיד צד של קנין ורכישה לעצמו, וגם התאמה לעצמו, בעוד הציות הוא מאמץ לפנות את ה'אני' המוגבל ואת מה ש'מתאים' לו, ממערכת השיקולים, והתמסרות לאמת גדולה יותר. אבל יתרה מזאת: היציאה מה'לימודים' לחיים פוקחת את העינים לראות שהמציאות אינה נוטה להתאים עצמה אל האדם ואל מה שלמד - והמרחק הזה הרי מעיד הן על זרות והן על רוממות - ומתעוררת הבנה שכדי להצליח לפעול בשדה שנראה קשה כל כך, צריך להתגייס לצבא ממושמע, ולהצטרף אל מי שבעיני רוחו רואה כבר את הניצחון (גם במשמעות של **ניצוח** על המלאכה, וד"ל).

מעלותיו של משה כנגד חלקי נפשו

ניתן להבחין כבר מהאמור לעיל, כי המימד המשיחי עשוי, ואפילו אמור, לחזור ולהופיע בכל דרגות ההתקשרות. כלומר, אפשר ללמוד ממעשיו הגלויים של הרבי, אבל אפשר גם לראות איך משיחיותו עומדת מאחרי מעשיו, ואז, גם במדריגה הנמוכה יותר בעצם מתקשרים כבר לחפצו הפנימי ביותר, במילים אחרות: יש נר"ן ח"י שכולן מבחינת יחידה. המשיחיות חובקת הכל ללא שִׁיור מכף רגל ועד ראש.

אנו נלמד כאן מדרש חז"ל[ג] הבא להסביר את מעלתו ויחודו של משה בחמישה אופנים, ונקביל אותם לנר"ן ח"י מלמטה למעלה, כלומר נתבונן איך כל מדריגה בנפש מגיעה לפסגתה המשיחית. נפרוש את דברי המדרש ונעיר עליהם בקיצור (ההרחבה לא נדפסת כאן לקוצר היריעה):

ג. שמו"ר ב, ו.

"ויאמר משה משה, ויאמר הנני"[ד]. אתה מוצא ב"אברהם אברהם"[ה] יש בו פסק, "יעקב יעקב"[ו] יש בו פסק, "שמואל שמואל"[ז] יש בו פסק, אבל "משה משה" אין בו פסק, למה כן? משל לאדם שנתן עליו משאוי גדול וקורא פלוני פלוני קרובי פרוק מעלי משוי זה;

המדרש מדמה את הקב"ה למי שכביכול עמס על שכמו משא גדול ממידת יכולתו לסבול, ופונה לרעו בבהילות שימהר ויקל מעליו את המשא, לכן הוא מדבר 'בצפיפות'. כוונת הדימוי, כאמור במדרש לעיל מזה, כי בסנה מגלה ה' ש"בכל צרתם לו צר", ומשתתף בסבלם של ישראל. כלומר, תחושת הנבראים את מצבם 'מבפנים' ומלמטה, בלא לדעת מה זה ועל מה זה, נוגעת לו ומזדהה אתם.
ממבט כזה כמעט "כשל כח הסבל". מי שיכול לעזור אז הוא הצדיק המסוגל לחוש עד כמה המצב חמור ונוגע לה', ועד כמה תלוי התיקון בהתגייסות התחתונים לסייע, בחינת "אין הדבר תלוי אלא בי".

דבר אחר: עם כל הנביאים הפסיק מלדבר עמהם, אבל במשה לא הפסיק כל ימיו;

כאן ניכרת מעלת משה מצד הרציפות שבאישיות, רציפות המעידה על התחברות למעיין שאינו פוסק, למקור המנביע כל הזמן חיים חדשים. הרציפות נמדדת במושגי העולם הזה (עדיין לא מדובר על העולם הבא, כמו בהמשך המדרש), מדובר על 'חיים מלאים', מעין יכולת 'להחזיק ראש' כל הזמן, בלא לסגת ולשקוע בתוך ה'אני' במובנו המצומצם עד שיהיה צורך שהקריאה בשם תעורר מחדש.

תני רשב"י: מהו "משה משה"? - לשון חיבה לשון זירוז;

פרוש זה צריך באור, שהרי בא לפרש מעלת משה על שאר אלו שנכפל שמם, ואילו ההסבר לכאורה הולם כל כפל. אמנם גם גוף הדברים צריך באור: האם חיבה וזירוז אלו שני הסברים שונים לכפל, או שיש ביניהם הצטרפות? ביחס לשאלה זו אפשר לומר כי אפשר שאמנם קריאת השם פעם אחת אינה מלמדת בהדיא לא על חיבה ולא על הזירוז, שניהם נלמדים מהכפל, אבל אחר ששמענו את שניהם מתוך כפל

ד. שמות ג, ד.
ה. בראשית כב, יב.
ו. שם מו, ב.
ז. שמ"א ג, י.

הקריאה, נוכל לחלק שבראשון מוטעמת יותר החיבה - הנה פונים אליך בשמך - ובשני מוטעם הזירוז - הנך שומע שאכן קוראים לך, אם כן קום והתנער.
כעת נשוב לשאלה הראשונה: יש לומר שמעלת משה היא באיחוי המושלם שבין חיבה לזירוז, בעוד אצל השאר קיים מרווח בין שתי המעלות. כביכול אצל הללו יש רגע ש'נושמים עמוק' לאחר ששמעו חיבתם, והזירוז הוא כמין התנערות מלשקוע בזה, בעוד שאצל משה יש זרימה רציפה בין חיבה לזירוז.

דבר אחר: "משה משה", הוא שלמד תורה בעולם הזה, והוא עתיד ללמד בעולם הבא; שעתידין ישראל לילך אצל אברהם, ואומרים לו: למדנו תורה, והוא אומר להם: לכו אצל יצחק שלמד יותר ממני; ויצחק אומר: לכו אצל יעקב ששימש יותר ממני; ויעקב אומר להם: לכו אצל משה שלמדה מפי הקב"ה. הדא הוא דכתיב (-זהו שכתוב): "ילכו מחיל אל חיל, יראה אל אלקים בציון"[ח], ואין אלקים אלא משה, שנאמר: "ראה נתתיך אלהים לפרעה"[ט];

כאן הרצף משקף לנו את נצחיות התורה. משה חי ומזדהה עם אמת נצחית שלא כפפה והתאימה עצמה לגבולות של זמנים ותקופות, ואינה בטלה בביטולם (התורה, גם בהכנסה לעולם הזה, 'מצליחה' להישמר מ"חוק ההפסד", אנטרופיה בלע"ז, אשר אורב לכל היצורים, ומאבד את צורתו של כל דבר, עד שבולל את הכל לכלל סתמיות אחת גדולה, ואכמ"ל).
האבות, לפי האמור כאן, הנם רק הכנה וצפייה לאמת הזאת. נקודת המוצא של האבות היא בתוך העולם, מתחילים הם בתורה שרוצה לתקן את המציאות ולגלות לה את בוראה, ומשם נכונים הם ללכת ולעלות לקראת התגלות שתעשה את ה' עיקר, תהיה המציאות אשר תהיה, עולם הזה או עולם הבא. כלומר, אם יש פסק, הקריאה אליך בשמך מתחשבת בך, מדודה לך לפי מידתך ונתפסת אצלך לפי מצבך, וממילא 'תדמיתו' של ה' עוברת תהליך עיצוב לפי המסגרות שאתה נתון בהן, ורק על גבי זה באה פתיחה לאופקים חדשים. אבל אם אין פסק, פירושו שיש יכולת לקרוא לך כמשוחרר מהזמן והמקום בהם אתה נתון, וההנחה היא כי הנך כלי פתוח לאלקות כמו שהיא. לכן משה נקרא כאן אלקים, על שם יכולת ההצטרפות שלו, ללא עכבות ותרגומים, אל האלקות הזורמת-פורצת דרכו.

ח. תהלים פד, ח.
ט. שמות ז, א.

יושם לב כי כאן המדרש עובר לאבחן את מדרגת משה כפי שהיא שייכת לעולם הבא, וגישה זו ממשיכה גם במדרגה הבאה, עולם הבא הוא בחינת "הנסתרות להוי' אלקינו", העולם בו מתגלים הכוחות שכעת הם רק בבחינת מקיפים נעלמים. הבחנה זו תואמת את גישתנו כי חמשת ההסברים כאן הם כנגד נר"ן ח"י, שלשה הראשונים כנגד האור הפנימי - הכוחות המודעים שבנפש - ושניים אחרונים כנגד מקיפי החיה והיחידה.

ר' אבא בר כהנא אמר: כל מי שנכפל שמו הוא בשני עולמות.

גם כאן יש להתפלא, כמו במדרגה השלישית: לכאורה מדרגה זו תואמת את כל אלו שנכפל שמם, כולם שייכים לשני העולמות, פעלו גדולות בעולם הזה, ובודאי מרגישים בני בית בעולם הבא. ושוב נאמר, כמו במדרגה השלישית, כי מי שאין פסק בשמו אוחז ברצף בשני העולמות כאחד, בעוד אצל האחרים אלו שתי תודעות הנדחקות זו מפני זו, ואכמ"ל.

אחדות התורה

מָה מְאַחֵד אוֹתָנוּ? הַדֶּבֶק שֶׁמְּחַבֵּר אוֹתָנוּ צָרִיךְ לִהְיוֹת הַתּוֹרָה. זֶהוּ הַחִבּוּר הָאֲמִתִּי. מְמְלָץ מְאֹד - לִפְנֵי כְּשֶׁנָּה הִתְחַלְנוּ לִלְמֹד כָּל יוֹם פֶּרֶק תָּנָ"ךְ. אִם כֻּלָּם לוֹמְדִים אֶת פֶּרֶק הַתָּנָ"ךְ הַזֶּה, כַּמָּה שֶׁזֶּה כְּאִלּוּ חִיצוֹנִי - זֶה בְּהֶחְלֵט מְחַבֵּר. חוּץ מֵהַחְתָּ"ת שֶׁל הָרַבִּי הַקּוֹדֵם, הָרַבִּי הוֹסִיף גַּם רַמְבָּ"ם, וְזֶהוּ הַחִבּוּר בֵּין הַחֲסִידִים, הַלִּמּוּד הַיּוֹמִי הַזֶּה. בִּשְׁבִילֵנוּ אֲנַחְנוּ הוֹסַפְנוּ כַּמָּה דְּבָרִים לֹא קָשִׁים. לֹא מְסֻבָּךְ: פֶּרֶק תָּנָ"ךְ (אֲנַחְנוּ הַיּוֹם בְּסֵפֶר אִיּוֹב, סֵפֶר הַפְּסִיכוֹלוֹגְיָה הֲכִי חָשׁוּב בַּתָּנָ"ךְ), וּפֶרֶק מִשְׁנָה (שָׁבוּעַ הַבָּא מְסַיְּמִים חֲגִיגָה, סוֹף סֵדֶר מוֹעֵד, וּמַתְחִילִים סֵדֶר נָשִׁים). לְדַעְתִּי, מְאֹד מְאֹד רָצוּי שֶׁכָּל מִי שֶׁיּוֹשֵׁב כָּאן יִלְמַד אֶת גַּם אֶת הַחְתָּ"ת, וְגַם אֶת הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה. זֶה בֶּאֱמֶת מְחַבֵּר, הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה מְחַבְּרִים אוֹתָנוּ בְּיַחַד.

[מתוך שיעור כ"ד אייר תשפ"ג]